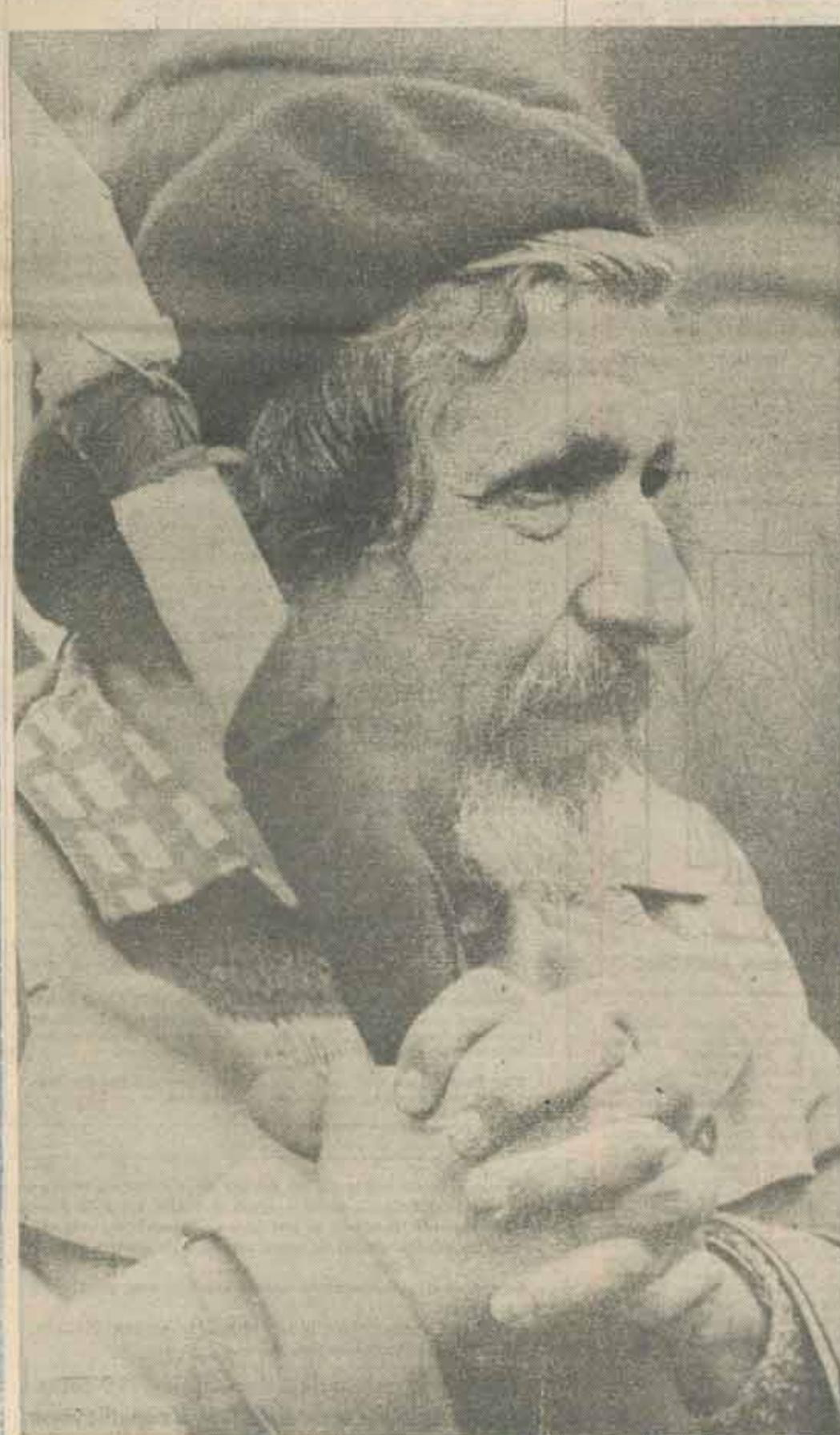




**PUBLICATIE SAPTAMINALA EDITATA DE
GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL**

ANUL I • NR. 46 • 30 NOIEMBRIE 1990



Atit ne-a mai rămas...

Fotografie de RADU SIGHEȚI

1 DECEMBRIE 1918

paginile 8—9

BASARABIA, TARA FURATĂ

pagina 7

GABRIEL ANDREESCU: De la P.C.R. la dictatură

pagina 12

**SECURITATEA PERSONALĂ
a domnului Ion Iliescu** pagina 13

ALEXANDRU PALEOLOGU:

Minunatele amintiri ale unui ambasador „golan“ pagina 16

PROCLAMAȚIA DE LA ALBA-IULIA

I. ADUNAREA NAȚIONALĂ A TUTUROR ROMÂNIILOR DIN TRANSILVANIA, BANAT și TARA UNGUREASCĂ, adunată prin reprezentanții lor îndreptătiți în Alba-Iulia, în 1 DECEMBRIE 1918, DECHEREAZĂ UNIREA ACELOR ROMANI și a TUTUROR TERITORIILOR LOCUIȚI DE DINȘI, CU ROMÂNIA. Adunarea Națională proclamă indeosebi dreptul inalienabil al națiunii române în întreg Banatul cuprins între rîurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. ADUNAREA NAȚIONALĂ rezervă teritoriile sus indicate autonomie provizorie pînă la întrunirea Constituantelui, aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu acesta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român Adunarea Națională proclamă următoarele :

1. *Deplina libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare.*

Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie, prin individual sau colectiv și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitorice și la guvernanță în proporție cu numărul individelor ce-l alcătuesc.

2. *Egală îndrepătire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.*

3. *Înfăptuirea desăvîrșită a unui regim curat democratic pe toate terenurile vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proportional pentru ambele sexe, în vîrstă de 21 de ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament.*

4. *Desăvîrșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândirilor omenești.*

5. *Reforma agrară radicală.*

Se va face conserierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conserierii, desființind fidei comuniurile în temeiul dreptului de a micsora după trebuință la înfăptuire, i se va face posibil tărâmul să-și creeze o proprietate (creător, pădură, podure) cel puțin atât cît o poate munci el cu familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare este pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. *Muncitorii industriali și se asigură aceleași drepturi și avantaje care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.*

IV. Adunarea națională dă expresiune voinei sale ca, cungresul de pace să înfăptuască comunitatea națiunilor libere în astă chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se eliminate războlul ca mijloc pentru reglementarea raporturilor internaționale.

V. Români adunați în această Adunare Națională salută pe frata lor din Bucovina, scăpați de jugul monarhiei austro-ungare și uniți cu țara-mamă, România.

VI. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate pînă aci în monarhia austro-ungară, anume națiunile: ceho-slovacă, austro-germană, jugoslavă, polonă și ruteană, și hotărăște că acest salut să se aducă în cunoștință tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea Națională cu smerecie se închină înaintea memoriei acelor bravi români, care în acest războl și-au vrăsit singelele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea Națiunii Române.

VIII. Adunarea națională dă expresie mulțumirii și admirării sale tuturor puterilor aliante, care, prin strălucitele lupte purtate cu cerbile împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru războl, au scăpat civilizației din ghicarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, Adunarea Națională hotărăște înființarea unui Mare Sfat Național Român, care va avea totă îndrepătirea să reprezinte Națiunile Române,oricind și pretutindeni, față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

RUEKE

PUZZLE

COTIDIENE • COTIDIENE

• VREM SA AFLĂM un număr de telefon, să zicem, al hotelului „Triumf”. Nimic mai simplu, formăm 030 și o voce (alături plăcătu) ne comunica: „nu se informează; nu știți ce a fost înainte de...?”. Sună ce a fost „înainte de”, înșă nu ne este împedea căre este nouă stăpân al „hotelului partidului”. Deh, la vremuri noi, hoteluri... voi. (O.B.) ■■■

• PROCESUL CELOR PATRU oferă ai directiei a V-a implicati în fuga „odăilor” s-a consumat în februarie. Dumă cele nouă luni ale gestației post-revolutionare îl refăină pe foalul (7) căpitan Rusu Marian Constantin reconverit din gardă de corp a „primei doamne a țării” în grăjdul om de presă, legat de destinul uneia din publicații tipărite la „Presă Liberă”. Pace aproape firească, astfel, prezenta lui David Aurel în preajma lui C.V.T., steaua celui de-al doilea străluind mai puternic decât ea recent descurăcată de pe epoletul fostului deținător de Makarov. Studiile de filologie ale domnului maior sunt astfel puze în slujba presei, colaborarea celor doi literali punând în nericol premiul oferit de „Cătavencu” pentru concursul de delatările. Despre ceilalți doi, s-auzum numai de bine. (O.B.) ■■■

• UN DOCUMENT ZGUDUITOR. Profesorul Hăzvan Rotta, din Cluj-Napoca, a tipărit un pliant intitulat „Marior ocular”. Imagini zugrăuite din ziua de 21 decembrie 1989, ora 15 și 40 de minute, din Piața Libertății.

Oameni împotriva oamenilor, dintre care unii poartă arme și uniformă armatei române. Adolescenți cu chip angelic în subordinea unor ofițeri încrezincători. Pe marginile străzii, femei și bărbați însemnunchiati, împletind pe Dumbrăveanu. În centrul multor imagini, Călin Nemes tîndând în totă constanță: „Trageți! / Eu nu sunt înarmat! / Am doar înimă!”. Apoi îl vedem pe Călin Nemes într-o bală de singe între forțe multă impuseci.

Chipul acelor ofițeri și armatelor este identificabil. Unde sunt ei astăzi? Ce făc organizații de anchetă?

Masacrul de la Cluj a fost facut, fără nici un dubiu, de oameni purtând uniformă armată române. Cine le-a dat ordin să trăca?

Cheamarea lor în instanță soiești civilă nu este o razăunare, ci pur și simplu o urgență, altfel aceleși acte pot fi repetabile.

Pînă cînd nu se va stabili înțregul adevăr, în teră nu va fi liniște! Ar fi lipsă de responsabilitate, lăsatate, dușicitate la crima.

Dacă regimul Comșescu nu se fi casut, Călin Nemes ar fi fost împușcat la două ore și ar plutesc de execuție din decembrie răspălit. Tăcerea în jurul acestor acte criminale nu înseamnă decît a le da tacit dreptate, reprezentând în continuare o amenințare. (L.V.) ■■■

• VESTI, VESTI, VESTI. De fapt, puține și mai întotdeauna proaste, dar care se tot remetă în mod îngrijitor. Doi, din nou despre hărțile. Un cititor din Baia Mare ne semnalează un transport (și nu avem cum să fim siguri că este unicul) de 2.500 tone de hărțile de ziar – export pentru Turcia. Or apăruta ziare românești la umbra Poștelui, editată – cine stie? – de urmărișii fosiliști robi? (B.G.) ■■■

• SI NOI AM FOST NAIVI. Dr. Iliescu gresese cînd menționa că rănciună o anumită parte a presei, care îi-a adus destule servicii, cînd a fost cauză. Același lucru și în ceea ce privește intelectualită. Domnul Ion Iliescu este profund îndatorat presiei și scriitorilor de opozitie, sau mică următoarelor persoane:

– domnului Petre Mihai Băcanu și României libere, pentru că, cu o bună credință frizind naivitatea, l-au scăpat de principala sa rival, Dumitru Mazilu;

– domnului Mircea Dinescu, care a subliniat că și Toata Creștină a fost activist de partid, deși om de treabă, dînd greutatea sa de disident candidatură de discutabilă legitimitate a d-lui Iliescu;

– mie, pentru că pe vremea cînd editoarei mai erau toți de acord cu părere cu mine, mi-am povestit amintirile favorabile despre domnia-să – amintiri din copilarie, făcându-i o considerabilă reclamă.

Intrucât noi v-am îndatorat destul, d-le președinte, vă rugăm, îndatorați-ne și dv. Trebuie să vă măsuriți cum, sau v-ați dat seama și singur? (A.M.) ■■■

• OMUL CELOR 180 DE CUVINTE. Aflăm cu satisfacție principiul argument: al victoriei d-lui Iliescu în alegeri: vocabularul. Dr. Iliescu a rezultat prin intermediul celor numai 180 de cuvinte pe care le folosește, mîi puțin de jumătate din vocabularul lui Radu Cămpeanu, și o treime din acela al lui Ion Rațiu. Intrucât numărul voturilor este evident invers proporțional cu succesul candidatului, propunem să se suspende vitoarele alegeri și să se înlouască cu un test de vocabular. Propunem de asemenea suspendarea emisiunilor de limbă română în care TVR sătură cu o insistență bătătoare la ochi căci dacă boala evoluază biologic pericolul legionar devine de-a dreptul amenințător. În ceea ce privește vocabularul, se aplică regulă cunoșcută: mai bine sărac și cinsit, decât bogat și destupt. Păi nu? (A.M.) ■■■

• In numele editoarelor și colaboratorilor revistei „22” redacția aduce mulțumiri condac-

specificul național constă într-o doză apreciabilă de moachiam și că, înainte de orice, suntem buni de gură „poeti”. Faptul în sine are și o importanță politică deosebită de cît se vedează: dacă tot a reăpărut P.C.R., trebuie, într-un fel sau altul, să vină și Ștefăniță. Să invățăm că de pigmeii de ieri, de azi și de mîne ai puterii ar trebui să rămână în hohote, reducându-i la dimensiunile adevărate. O revoluție prin ris? De ce nu, numai revoluție să fie! La români totul e cu putință. (B. G.) ■■■

• LINIA 41 se îndreaptă spre Piața Presei Libere. În al treilea vag, toate scaunele sunt ocupate. Mă rochieză dintr-o dată aspectul său original ce se infățuează călătorilor. Înă: din sase ferestre, trei lipsoacă cu deschizători, una nu se poate închide; cele sase foste instalări electrice au firile atrinind din tavă parca ostentativ; prima și ultima ușă stau în permanență deschise, în timp ce a doua, inconsecvență, se mai închiude cîteodată pentru a-și face remarcate cele două gumelete sparte. Rupind la repezecă căteva foite din carnetel, verifică compozițorile. Stupoare: funcționează toate... sase. Pentru a putea, evident, „găuri” superbătichet pe care scrie: „tarif unic – 2 călătorii – 6 lei”. Ce cifră fatidică!

Cobor din tramvai cu gîrlă îngreșit de curant, nu înainte însă de-a mă încerca un regret: am omis să mă interesez dacă vatmanul era om de bună credință ori circula special cu acel vagan pentru a compromite Guvernul. (I.M.G.) ■■■

• UN MITING STABILIZATOR. Un tînăr aleargă disperat. Se impletește, cade, apoi se ridică. Își leagăda haima și cămăsa. Se tirăste, se ridică din nou. Urmărit de aceleasi lucruri ca toti tinerii.

Același tînăr sau poate altul



ADRIAN ANDRONIC

cerii ziarului „Adevărul” pentru sprînjul acordat tipăririi numărului 45 al revistei – sprînjul constând în hărția necesară materializării acestui număr – care, prin contract, trebuia să fie asigurată de Editura „Presă Literară”. ■■■

• SĂ RECUNOAȘTEM: niciodată nu s-a cîtit Ștefăniță ca acum cînd, zice-se, nu mai există. Fie și numai ideea în sine a reducerii de la „Cățavencu” ar merită un premiu de preșă, premiul preșilor. Numărul 45 al celei mai bune reviste de humor politic a momentului encide cu „ziarul de Azi” a cesa ce și-ar putea să redevină „organul comitetului central al partidului”, nu ni se spune care partid, căci stim noi, nu de azi, de ieri, „partidul e-n toate” (partidele? constiunțele?). Am rîs cu o poftă nebună și, eu gheță pe stări spinării, dovedindu-ne, încă o dată, ceea ce știm, unii, mai de mult, că

incedore să îlnezeze mitingul F.S.N. Femei istorizate, pensionari cu bastoane și activiști burgoi bănuind, amenință și flutură trandafiri: „La mulță putere!”. „Sint de la emisiunea „Gaudemus” protesteză” – știa. Băieți tunuri reglementar intervin. Cu gesturi lipsite de fermitate și simbeze umeroase, căută să linjească spiritele. Zădărnic. Strigătele se transformă în urle, îmbrîncările în pumnă. „Spreținutul guvern! Iliescu te iubim!” își o femeie trecută binioară de viață a treia virindu-și față ca o hubenă în obiectiv. „Nu vă convine, ba! Ce nu vă convine, mă?” Sotul mută stinjent și speriat o trage de acolo. Sfîntă mină crește. Un tînăr student ASC-ist își flutură stidișor cartea. Apărător de filmat tremură, imaginea devine nojară. Enthusiasmul femeilor face valuri.

Să tînărul aleargă spre polana ce î se deschide în fată. Dispără într-o luncă mină la noi. Totuși aleargă (A.P.) ■■■

Soros Foundations for an „OPEN SOCIETY” – ROMANIA

In an effort to help improve the level of postgraduate education, the **SOROS FOUNDATION FOR AN “OPEN SOCIETY” – ROMANIA** organizes a pre-selection contest for specialized courses in the United Kingdom. All applicants should meet the following criteria:

- They must have graduated from university with a grade point average higher than 9;
- They must be fluent in English (written and spoken);
- They must have achieved remarkable accomplishments in their field of specialization;
- They must be currently working on a doctoral thesis, on a specialized research project, or be gathering material for a book, or be preparing a course of lectures. Applicants who have already studied at Western universities are not eligible.

The following programmes can be applied for:

Section 1: "Oxford University Studies"

Prospective fields of study: Social Sciences and related fields (Philosophy, Economics, Law, History, Political Science, Anthropology, Geography, Sociology).

Duration: 9 months (starting October 1991)

Age limit: 27 years old

Section 2: "Horia Georgescu Scholarship" at Oxford University

Prospective fields of study: Humanities and Social Sciences with emphasis on democratic institution-building.

Duration: 9 months (starting October 1991)

Age limit: 26 years old

Section 3: "Manchester University"

Prospective fields of study: Environmental Pollution Control of Government – Political Science with emphasis on Public Administration.

Duration: 9 months (starting October 1991)

Age limit: 30 years old

Section 4: "York University"

Prospective field of study: Political Philosophy with concentration on the various aspects of the Idea of Telestration.

Duration: 12 months, of which three months are devoted to writing of a dissertation (starting October 1991)

Age limit: 39 years old

Section 5: "Oxford and Cambridge Hospitality Fellowships"

Eligibility: restricted to university professors and academic researchers completing specific work on a doctoral thesis, on a book or course of lectures.

Duration: 1 month (summer 1991)

Age limit: 49 years old

More detailed information on each program can be found at the British Council Library (British Embassy Cultural Section), Str. Jules Michelet 24, Bucharest.

In order to apply for the pre-screening process, candidates should submit the following material:

- application form thoroughly completed in English (see details below)
- certified copy of the University grades ("foisa matricola")
- certified copy of the University Diploma
- two references from two professors in the candidate's speciality

Applications forms for each section can be found at the Dean's Office ("Rectorat") at University Centers throughout the country, or can be requested in writing from the Foundation (address below), provided that you include a large self-addressed stamped envelope in order to receive a copy of the form through the mail.

The completed files should be mailed to:

Fundatia SOROS pentru o "Societate Deschisă"
Of. Poștal 22, CP 22196, București

Please mention on your envelope the section you are applying for.

Deadline for applications is December 15, 1990 (mail date).

Selected candidates will be notified by mail and will be invited to take the ELTS (English Language) Examination administered by the British Council in Bucharest.

The Foundation will cover all expenses except for the travel fare, which is to be paid by the participant.

Pentru editoare interesati (și dorici de a primi cu regularitate revista noastră aferă și o altă variantă pentru abonamente). Doritorii se pot adresa direct redacției, trimițând un mandat poștal cu suma necesară pe numele RADU STOICA.

Costul unui abonament în aceste condiții este de 130 lei pe trimestru.

Informații suplimentare puteți obține la telefoni 14 15 25, 14 17 76 sau la sediul redacției.

Incepînd cu data de 1 decembrie 1990 corespondența pentru revista „22” va fi expediată pe adresa O.P.22 – 133

E. M. CIORAN

UN POPOR DE SINGURATICI

(Urmare din nr. trecut)

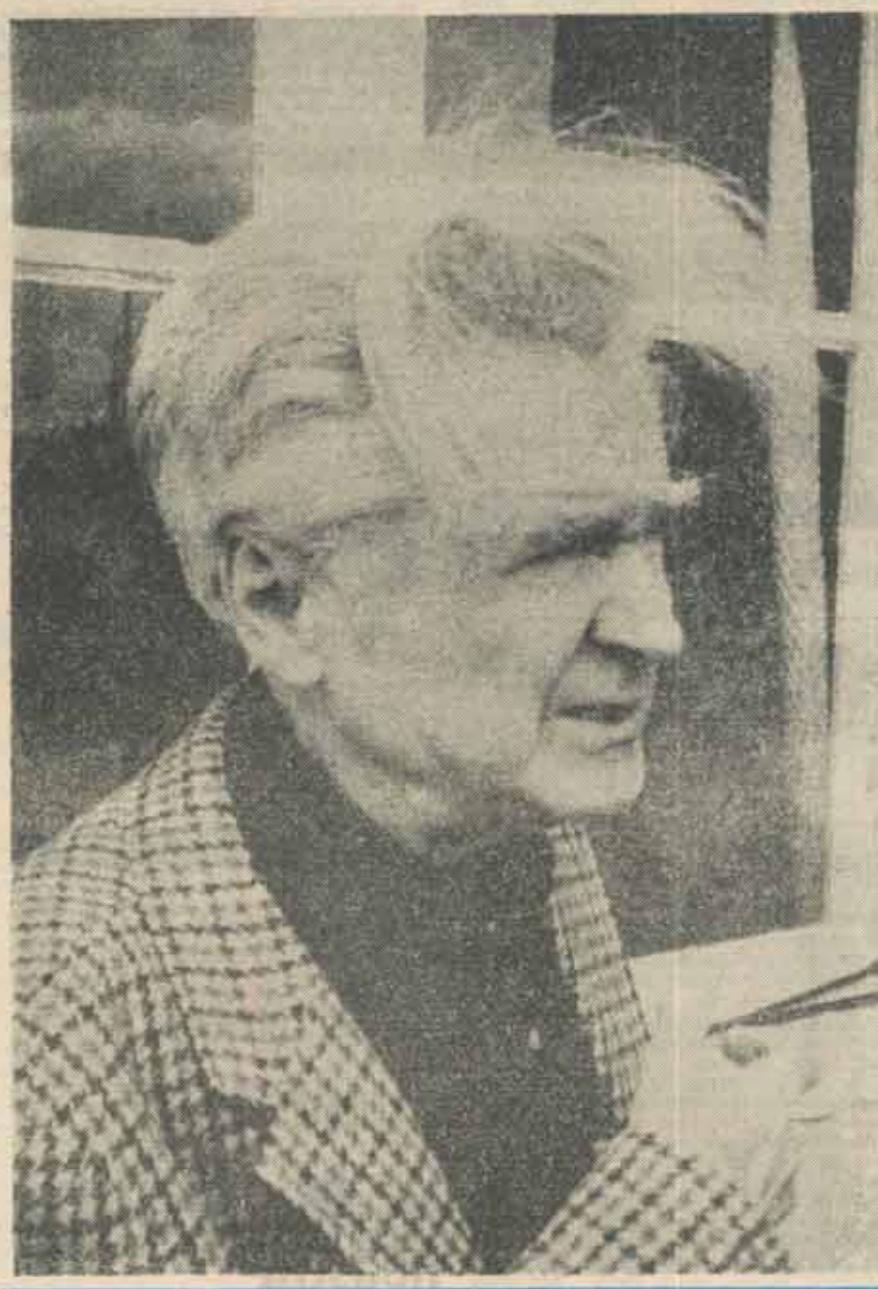
Să fi cumpănat oare îndesunis motivație pentru care acești exilati au gom din auflote zindurile de moarte, „plotti grei” și oricărui exil, ca și cum într-o să se arătă și nici un punct de contact? Moartea nu le este indiferentă: astăzi, alungind departe de el sentimentul morții și ajuns să-l rezerve și atitudine deliberat superficială. Poate că, în vechime, l-au consacrat prea multă grija ca să-l mai obsedeze și acum; poate că nu se mai găsindă la ea din cauza crăciunelui lor: doar civilizațile efemere sunt frântătoare de ideea neantului. Oricum, nu au în fata decit viață... În această viață, care, pentru noi, se reduce la formula: „Nimic nu se poate” și căcăi ultim cuvint se adreseză, cu o mîngîiere stință, derulturilor, slabiciunii și sterilității noastre, această viață trezeste în el gustul slăvîtelor repusă pentru alinare și pentru orice formă de cheltiu. Acești luptători l-ar fi uisit cu pietre pe Moise dacă le-ar fi vorbit cu vorbele lui Buddha, timbal al dezgustului metafizic, educător de neant și împăcare. Nu există pace, nici fericire deplină pentru cel ce nu stie să cultive renunțarea: absolut, ca suprimare a oricărui dorință, o răsolată de care se bucură doar cei care capătușă; un gen de răsplătit ce nu-i ne gustul acestor luptători indirigiti, acestor voluntari întru fatalitate, acestui popor al Dorinței... Ce rătăcire a facut să se vorbească de gustul lor pentru distrugere? Distrugători, ei? Ar trebui să li se reproșeze mai curind că nu-s se cit ar trebui. De cine din speranțele noastre nu sunt răsuoratori? Distrugerea ca scop în sine nu există pentru ei, și chiar dacă sunt anarchiști, nu mereu în vedere o operă viitoare, o construcție, imposibilă, poate, însă dorită. Si-anol am gresit dacă am subabreacă nelăstănicie în genul lor, ne care l-au încheiat cu Dumnezeul lor și căruia toti, atei sau nu, îl păstrează amintirea și hainele de forță. Acești Dumnezeu, oricit nu-am îndrîptării contra lor, nu e mai puțin prezent, material și relativ eficient, cum firește și fie oricare zeu tribal, în vreme ce și nostru, mai universal, deci mai ascetic, este, ca orice smîrt, îndepărmat și inoperant. Vechea Alianță, mult mai solidă decât Nouă, îngăduie fililor lui Israel să înainteze împreună cu turbulentul lor Părinte, în schimb îl impiedica să zace frumusețea întrinsecă a distrugerii.

Idea de „progres” le serveste doar pentru a se impotrivi efectelor năștitorilor alăudătorilor cu care au fost dăruiți: și subterfuziul lor calcărat mitologia lor deliberată. Înțeles și ei, aceste spărzi clăvăzătoare, dar împot în fața ultimelor consecințe ale îndoieli. Nu suntem scumpi cu adevarat decât dacă ne simuim în afara destinului, sau dacă renunțăm să avem vreunul. Suntem mereu amzații în alătură, nu în fața sa, potca susținute. Nici un indiferent de calitate printre ei: oricărui ei nu i-a introdus interiecia în relație? Chiar cind își permît luxul de a fi sceptici, scepticismul lor e unul de răniți. Solomon ne amintește de un Pyrrhon pustit și lăsat. Așa a fost cel mai lucid dintre străbunii lor, nu sint toti. Cu ce plăcere își scot în vedere suferințele și-si zgindărește râurile! Această maxcarădă anotindări nu decât un mod de-a se ascunde. Indiscreți și totuși impenetrabili, nu-i veți cunoaște nici, dundecă vă vor fi covestit toate tainicele. Degeaba veți analiza, clasifica și explica nenorocirile unuia care a suferit: ceea ce este el, suferința lui adevarată, vă depășește inteligența. Cu cît vă apropiati de el, cu atît vă pare mai inaccesibil. Iar o colectivitate lovitură, oricit atâtă studiată cîntărie, nu veți avea în față mai mult decât o masă de necunoscuți.

Oricit ar părea de împede, spiritul lor are un ochi de umbră; îlătă-le apărind,

îlătă-le, revărsindu-se — aceste deșătări rezultând deseori tot, mereu în alertă, evitând pericolul, dar și căutându-l, urmăindu-se asupra lăcăciunii sănătății cu nerăbdare condamnatului, ca și cum el îl să fie și numărăte, iar înțelesul sănătății lătă-o în chiar oranjul bucuriei. De fericire se agăta și profită pe deplin și fără scrupule: ai spune că se-născă din bunul altuia. Prea înțeleși, nentru a fi clocurieri, îi mutilează năcerile, le

limbal al cenusii. Din nebunia lor să inspiră Sfîntul Ioan pentru a scrie cartea cea mai admirabilă obiceură a antichității. Îlătă dintr-o milioane de sclavi. Apocalipsa nu-l decit o răsuflare perfectă ocultă. Totul în ea e răzbunare, fier și vîltor, înțeles, Iisus, Ieremia pregătescă bine terenul. Prezentându-și cu încisură rătăcările sau vizuriile, el băteau cîmoi cu o artă ale căreia îlătă duna accea: spiritul lor



devorează cu o grabă și o furie căzăpădătoare și le simtă savoarea; niste dezălăntuiti în toate sensurile cînvîntării, de la cel mai obisnuit la cel mai nobil. Obsesia lui apoi îl chinuie. Or, arta de a trăi — apăsați ai epocii neprofetice, a lui Alcibiade, Augustus ori a Regentului — constă în experiența integrală a prezențării. Nimic goethean în el, căci nu încorenează să oprescă clipa, nici chiar pe cea mai frumosă. Profeti lor, care nu conțin să invocă supărarea Domnului, care vor să vadă cîstățile dusmanului în ruine fumegindă, acești profeti vorbesc un

puternic și tulbură și alita. Vesnicia era pentru ei un spasim, oricei pentru convulsii; vomind ocară și înmormânt, ei se zvîrcolesc sub ochiul unui zeu flămînd de nebunie. Îlătă deci o religie în care raporturile dintre om și creator se consumă într-un războl al epitetelor. Într-o tensiune ce-i impiedică să mediteze, să se aplece asuora dihoniilor dintre ei și să se implice, o relație ne bază de adiacențe, de efecte lingvistice, și în care stilul constituie singura legătură între cer și pămînt.

Acesti profeti, fanatici ai pulberii, poți ni dezastrul, proorocează tot timpul catastrofe pentru că nu s-ar fi putut leza de un prezent linistitor sau de un viitor oarecare. Pe motiv că-si feresc povorul de idolatrie, îi slobozeau asuina furia, îi chinuiau să-l vroau la fel de dezălăntuit, de crunt, ca și ei. Trăiesc asadar să-l hărțuască, să-l facă unic prin suferință, să-l impiedice să se formeze și să se organizeze ca o națiune pieritoare... Si, astfel, cu urcă și amintirile, au reușit să facă din ei o instituție a durării; tată-l cu înțălțarea să de nebun răăfăcător, fără somn, care-i înțărită pe autohtoni și le dăsărenăză sfîrșitul.

Dacă mi s-ar obiecta că nu sunt excepționali prin natură, să răspund că sunt prin destinul lor, destin absolut, destin în stare nură, care, dincolo de forță și lipsă de măsură, îl ridică deasupra lor însuși și crăță de răsunea de a face umbra pămîntului degeaba. Mi s-ar mai putea obiecta că nu sunt singurii care se definesc prin destin, că la fel se înțimplă și germanii. Desigur: se uită, totuși, că destinul germanilor, dacă au vreunul, este recent și că ei se reduc la un tragic de epoca; în fapt, la două ocazii recente.

Acesto două popoare, airase înamic unul de altul, nu se potrău înțelese: cum ar fi putut germanii, acesti arăvăni și fataliști, să le ferăcă destulul lor superior? Persecuțiile se nasc din ură și nu din dispreț; iar ură e reproșul ne care nu îndrăznești să-n-i facem nouă. Înțeles, e intoleranță în fata idealului nostru întrunit în altul. Cînd asorți să leai din geografia ta secundă și să domini lumea, îl învinuiești pe cel care îl-a lăsat-o înainte: le poți pică pentru fărăcă de dezrădăcinării, pentru ubicuitatea lor. Germanii detestau în evreu propriul lor vis înfăptuit, universalitatea pe care n-o potuțu atinge. Se vroau și ei să leaș; însă nimic nu-i predestina acestul statut. Încercind să forțeze Istoria, cu gîndul ascuns de a lea din ea și de a o lăsa în urmă, nu slăbiră prin a se înglobo în ea și mai rău. De atunci, plezind orice sansa de a se mai ridica vreodată la un destin metrisch sau religios, ei aveau să se piardă într-o dramă monumentală și inutilă, fără mister și transcendență și care, înțindu-i îndiferență pe teolog și filozof, nu-i interesează decât pe istoric. Ar fi trebuit să fie mai exigenți în alegorii himerelor; însă, ne-au oferit doar nălădui cel mai mare, o primă parte dintre națiunile ratate. Cine operează pentru timp se prăbușește în el și face morțințul geniușului său. Ești ales; nu devii ales nici prin boala, nici prin decret. Cu atît mai puțin prin persecuția colorilor pe care-i învidiază pentru înțelegerea lor secretă cu voievod. Nici ales, nici domnat, germanii nu-i îndirijă împotrivă colorii pe care îi bună dreptate pătează prețind că sunt momentul culminant al expansiunii lor n-o să valoreze, în perspectivă istorică, decât ca un episod din operele evreilor... Spun bine: epopee, năci ce alcătuie peate și șirul de miracole și de vitejii, eroismul unui trib care nu conținește, din mijlocul mizerabilor sale, să-si someze Dumnezeul? Epopee și căci dezechiblă nu se lasă ghicită; se va împlini el alund? Sau, va fi în formă unui dezastru ce scăpa perspicacității spaimelor noastre?

O patrie e un somnifer de ficio împărat. N-am prea putea să-l învidiem — ori să-l plingem — pe evrei de a nu avea una sau de a poseda doar părți provizorii, cu Israel în frunte. Orice ar face și oținunde să-ar duce, misiunea lor e să vegheze, să o vioce străvechiul lor statut de străini. Soluție pentru destinul lor nu există. Rămîn aranjamentele cu împăratul. Pînă acum, nu au găsit nimile mai bune. Această situație va dărâmă în vară. Iar evreii îl datorăză năvărușul de a nu părea...

Într-un cuvînt, desăfășările lumii arătă, ei nu fac parte cu adevărat din ea: e cîeva nepămîntean în treacerea lor pe pămînt. Să fi fost ei, demult, martori ai unui spectacol al fericirii deplină, de care îl-e dor? Si ce trebuie să fi văzut etuncii, cîeva ce scăpă simțurilor noastre? Inclinația lor spre utopie nu e decât o amintire proiectată-n vîltor, un vestigiu convertit în ideal. Dar, în vîreme ce le e dor de Paradiș, se lăzește de Zidul Plin-geril; fătu le e datul.

Melancolie în felul lor, se droghează cu regretul, își face din ele o credință, un stimulent, un rezon, un mijloc de a recuperi, oscilând prin Istorie, fericirea lor dinții, fericirea pierdută. Spre ea se năpătesc, spre ea aleargă. Iar această gaonă le dă un aer în același timp fantomatic și triumfal, crec ne împămintă și ne cucerește, pe noi, cei rămași. În urmă, resemnată cu un destin oarecare și reinastă să credem vreodată în vîtorul regretelor noastre. ■

(Din volumul *Ispita de a exista*, în pregătire la editura „Humanitas”)

— Traducere de
EMANOIL MARCU și
ALEXANDRU SKULTETY

ACENTE

Andrei Cornea

• Cetatea și vacarmul

Este mal presus de orice îndoială că lipsa de sistem (asistemicitatea) societății românești post-revolutionare ar putea oferi priilejuri de înire și de interes științific pentru politolog, sociolog, dar chiar și pentru istoricul mentalităților. Aven, probabil, discutabilul privilegiu de a trăi, pentru prima dată în istorie la asemenea proporții, un astfel de fenomen. Nu-l ușor înăsă să-l obții detasarea necesară, să-ți reproimi reacțiile umorale, să te eliberezi de îngrijorarea ce te cuprinde. Sânza seninătății este, probabil, dintre toate, cea care nu este astăzi refuzată cel mai mult.

Dintre multiplele aspecte ale asistențialului, poate că niciunul nu este mai îngrijorător și, potential, mai încrezut de perioade decât cel situat la nivelul comunicării dintre societate și Putere. În mod normal, într-o lume a democrației, Puterea recunoaște libertatea societății de a se exprima critică la adresa sa, prin intermediul presei, al mitingurilor, al petițiilor colective și individuale, al grevelor. Libertatea de exprimare neîngrijorăă a opiniei — iată un lucru foarte important și pe care l-am dobândit și noi. Ar fi însă o mare erare să se creădă că o comunicare de tip democratic între societate și Putere nu reduce la acest aspect, esențial desigur, dar nu și suficient.

desigur, dar nu și suficient. Pînăcă mai este nevoie și ca Puterea să admite și îi de doritor ei să dea răspunsuri corespunzătoare și la timp la întrebările pe care societatea îi le adresează, consumindu-și modificării actualelor în funcție de felul în care aceste răspunsuri li sunt primite. Oi, toamna acestătoia „voacătă a răspunsului”, acest „feed-back” al Puterii este deficitar la noi : nu se răspunde la chestiunile cele mai preocupaante, sau, dacă da, rareori răspunsul este satisfăcător. Dintre numeroasele cauzuri, am să evoc unul singur : de luni de zile presa a denunțat modul înșinut, degradant în care au fost tratați arestații de pe 13-15 iunie. Rapsul a fost cu atât mai socant, cu căt festivii repecești, afilati în arest, și beneficiari de agremente și de comodități dintr-o lume mai neobișnuite în condițiile noastre. O astfel de campanie de presă ar fi trebuit să ducă fie la dezmințirile credibile fie la demisia ministrului de interne și la deforarea către jostile a vinovăilor. Or, nu s-a întâmplat nimic de acest fel. În fața vacanțului prezsei Puterea tace, amenință, zimboste, promite ; în nici un caz nu răspunde.

Se poate afirma că exact această selecționicitate în ceea ce privește comunicarea dintre Putere și societate generează mareea instabilitate în care trăim și pe care autoritățile o numesc „destabilizare”. Ceea ce este uinitor însă este că ele, desigur să recunoască menirea „destabilizărilor” nu îl ignoră marile pericole, par să fie totuși incapabile să-și deslușească adeverințele cauze. Agentii destabilizării sunt, pentru discursul oficial (rosi aleș pentru Președinte), fie persoane „certate cu legea”, fie „golani”, fie „legionari”, „extremiști”, o parte a presei care incită. Recent, d-l Magureanu a început să vorbească despre „agenti străini”, „spioni” etc. E curios că un profesor de științe sociale ca el deține și nu vede în spațiu fenomenul incriminant decât personaje epândăci, sau scenarii de roman polițist, în loc să disipa prezența uneor forte și structuri mai impersonale și mai puțin arbitrare.

Si totusi, ceea ce se intampina de atat de mult nu ar trebui sa puna difficultati de intelegere pentru o minte normala si rationala. Societatea adresarea mereu aceiasi intrebare esentiale: cine a tras in decembrie, unde sunt "teroristi", ce s-a intampinat la Targu-Mures, ce s-a intampinat pe 13-15 si cine e vinovat, ce se intampla cu procesele nomenclaturii etc. De ce vrea lumea sa afle aceste lucruri? Simbul, inimica „anului” nu va trai numai cu sine”. Or, Guvernul Președintelui, Parlamentul, Justiția intrezoie să raspundă, fie retinând că nu cunoce răspunsul, că mai sunt nevoie de timp, că situația e confuză și complexă, fie oferind răspunsuri incomplete, incomplexe și total nemunitorioare. În felul acesta comunicația Putere-societate se interupe, ori devine unilaterală, în relația dintre cele două e invadată de desemnitate. Rezultatul este dezvoltarea unei opozitii extraparlementare, din ce în acel moment insistentă și mai masive (precum recenta Alianță Civică), ce coniește, în limită, însă legitimitatea de fond a Puterii legale.

Nepăsarea Puterii față de rănumuri e, deocamdată, cu care instigă și care destabilizează. Căci, neșosind pe traseele normale și la timpul potrivit, răspunsul va lăsa o nouă misiune și mai multă puternică. Această nevoie Băsescu îl înțelegea bine.

ia, se va desfășura în mari manifestații de stradă. Mii, zeci de mii, chiar sute de mii de oameni continuă să iasă în stradă, conținând o Putere care tace, și facând să sporească sentimentul general de confuzie și iminență a unei catastrofe. Reacțiile puterii rămân inadecvate, intrerupind încă și mai mult comunicarea: fie că ea lasă opoziția extraparlementară „să fiarbă în suc propriu”, fie că încearcă să o compromită, fie că, uneori, face cîteva vagi promisiuni pe care, de obicei, întrează să le indeplinească.

E de remarcat că această asistemicitate a comunicării contribuie și la menținerea unui nivel calitativ nu tocmai ridicat al ansamblului discursului critic din presă. Într-adevăr, „feed-back”-ul pe care îl reprezintă discursul Puterii trebuie să servească nu numai la reglarea acțiunii aperte, la eliminarea abuzurilor și la corectarea derapajelor soșite din această parte, dar este și un factor esențial al reglării și ai coexistenței trăindu-se presă. Or, dacă Puterea trăiește cu o egală neglijență sau cu o egală antipatie o stire falsă și una corectă, ea va stimula înmulțirea stîrnilor false prin descurajarea efortului pentru adevăr. Atunci cînd un comentariu seriesc inteligent nu se bucură de mai multă atenție decît unul inopționat de vorba despre atenția tradusă în fapte și nu despre „atenții”, bunii autori își vor pierde credibilitatea. Căci serialul public nu se adresă doar cercului de prieteni. Dinaintea tăcerii Puterii, presă este, pe de altă parte, solicitată să ridice neconținut tonul: analizele devin pamflete, informațiile devin dătiri, indemnurile se transformă în îndemnuri la luptă. În general, prohifează, din această pricină, în discursul public adjecțiul în detrimentul verbului și al substantivului. Evident că în aceste condiții, Puterea va susține că nu poate dialoga cu o „presă de scandal” și că „dezinformarea”, uitând că, în mare parte, ea însăși a creat-o. Lipsa dialogului va favoriza, în contundere, și mai mult contra-selectia jurnaliștilor și va spori uneori dincolo de limita suportabilității, temperatura discursului. Faptul ar rebață să stea în atenția organizațiilor naționale și internaționale ce se ocupă cu drepturile omului. Căci o putere care înțără jocul vacanță și vociferările prin

Rămine să incercăm să înțelege, cu altă ocazie, de ce actuala Putere nu are „voiajia răspunsului”, ce speră ea să obțină în acest fel, dacă o face intenționată, cit și sensele pe care le are procedind astfel. Să spunem, deocamdată, că „dreptul la întrebare” și „dreptul la primirea răspunsului” sunt drepturi inalienabile ale societății civile și care nu pot fi dissociate. Ele formează un sistem de care trebuie neanșat să se înțelegă seama. Procedind altminteri, sistematic îndreptățește să invadexă total, societatea ca și Puterea. Dar atunci, supraviețuirea respectivelor Puteri va fi doar o chestiune de timi. Sau de anotimpuri.

ACENTE

Andreea Pora

• Tapi ispășitorii să neispăsiti

Țapii noștri înpășitori au decedat pe rînd. Unii de moarte bună, alții suferăți cu discreție sau brutalitate. Nu s-au făcut înmormântări cu pompă, nici parastase la 40 sau 100 de zile. Amintirea lor mai binește încă memoria și mîinile mulților „oameni de bine” din țară.

Unul dintre ei, cel mai adesea invocat, în umbra căruia mulți și-au găsit salvarea, caci, nu-i sia „mortii nu vorbesc”, este „odiosul”, care ne-a lăsat „tristă și greață moștenire”. Tendința de a supradimensiona în special tarele economice ale acestelui moșteniri, de a motiva greselile actuale prin cele trece, de a secula neprincipierea dezinteresului sau reauna-crodită, au condus la mărimea dezastrelui. Dacă apa nu curge, vinovate sunt vechile pompe, dacă în fața blocului este pe zile de a se forma un nou lac de acumulare, vinovata sunt tevile moștenite de la... dacă, dacă... Am moștenit totul: suspiciuni, oamenii vechi și oamenii de bine, mentalități staliniste și practici comuniste. Să pară pentru a proteja memoria cuiva, facem mereu apel la ele, le invocăm la bîte și la rîu, ne ascundem în fuldurile bogale ale „tristei moșteniri”.

Dor întă că, după cîteva luni, oamenii au început să se simtă agașați de acest nou gablon și atunci au fost inventați „destabilizatorii”, care au nuanțat prin noi pete de umbără tabloul justificativ al dezastrelui. „Destabilizatorii”, ce dădeau periodic lovitură de stat, mereu nemulțumiti

nari, străini de țară și neam, huligani, golani, partide politice și presă, împiedicau bunul mers al lucrurilor, refacerea economiei, însămânările de primăvară, și tulburau linistește care a învăluitoră în ultimii douăzeci de ani. El, numai el, perturbau munca asiduă a puterii, mai mult sau mai puțin provizorie, intru înflorirea la vreme de toamnă a bobociilor democrației. Din cauza „tristei moșteniri” și a „destabilizatorilor” a scăzut productivitatea muncii, legile au somoniat indelung pe mesele parlamentarilor și pasul a fost bătut tot pe loc.

Pe „destabilizatori” l-au terminat măneri. Bine au făcut! și-au spus adoratorii linistit, aplaudându-i frenetic pe străzi „Vă mulțumesc și noroc bun!”, le-a urat domnul președinte. Un timp au fost pomeniți în proteste și comunicate. Apoi au intrat în desuetitudine.

Si cum lucrurile prezintau o curbă vizibilă descendență chiar și pentru entuziaști și admiratori, cum apelurile la conștiință nu dădeau rezultatele scontante, iar privatizarea, mai mult sub formă de bursă negășătoare intrase sub jurisdicția legii, noii tapă îspăsitorii au fost bisericitari. O întreagă campanie televizată și scrisă, o adeverință vinătoare a început împotriva comercianților lăicilor. Parchevedusem cu ochii noștri cum hainele complexe magazinile ţării se scură în bucurările, mașinile și valizele bignitarilor din toate neamurile și categoriile, ajungind „dincolo” pentru a fi vândute pe mult-hulitii dolari. Zahărul, hainele noastre, becurile, detergentii, pantofii, mincarea noastră și cîte și mai slăi nu se păseau, erau informați că apucau unul drum al pribegiei și exilului. Plini de răvoioză, nimire și curiozitate invadice, oamenii de bine sau de rău, în frunte cu guvernările se întrebau pe buni dreptate, de unde puteau să totuși procurate asceneșe mărfuri. Unii, mulți lipsiți de imaginație, se întrebau și de unde ar fi vind același bani și le cumpere. Rezultatul a fost că într-un fel sau altul, privatizarea a obținut un vot de blasfem, chiar și din partea parlamentului, prin Legea privind protecția populației împotriva peculei. Întreaga economie săracă că

Se în sfîrșit, un alt lap îspăitor, moșnenire a ideologiei comuniste și urmărit de zorzoane pe sub acoperiș multumii, a fost și este „nemuncire”. Totul se duce de rîpă din cauza faptului că oamenii nu muncesc. Mai ales cum, cind au simțele libere, salarii mărite (unii) și sefi noi. În special guvernul cu înțelege de ce românul refuză să muncescă. Pentru că reducă, astăzi adică, este singurul lucru rămase testur și demnitatea neșirbită.

ACENTE

Alina Mungiu

- Ce (mai) așteptăm de la opozitia noastră

Cetățeanul de rând care a răsit în cotidianul „România liberă” — evanghelia zâmbică a oricărui opozant care se respectă — relatarea conferinței naționale a Forumului Antitotalitar și excusatul cu trei neverăți, copil, cine sau cești era mai prospere în casă la momentul acela: „În sfîrșit” și parțial și-a uitat epoca mai consoată la Actualitate. Au zis unii că e românul cărierist, oricător, oportunist, pleagător? El, vite că e-să îngătă! România era în jocul său. El se gindește la binele său. Se poate domădui mai lăptăușit decât unirea în ceea ce îl doisprezecelea el opozitiei?

Dar, was ist, x-a unit care operatior?

Personal cred că nu, și cine o invadă în
zece luni de pseudoubertate că presă tot
printre rinduri se citează, mai bine putea
să aifice acest lucru chiar din ziarul „Ro-
mânia liberă”. Opoziția a petrecut două
zile împreună la Cluj. S-a lăsat cu mi-
ting și cu discursuri, a fost frumos. Dar
cine a lipsit de la mareea manifestare? Conducerea principalului partid de opo-
ziție — PNL. Nu numai că a lipsit, dar
la alegerile pe municipiul Iași, trei zile
mai tîrziu, unul dintre vicepreședintii
partidului avea să declare fără echivoc
că momentul istoric va cere — poate în
scurt timp — o coalție guvernamentală
— și ei sunt pregătiți pentru această coa-
lție. Parte dintr-o echipă care fusese la
Cluj au părăsit sala la această declarație,
dind impresia nu numai că nu există o
disciplină de partid în formațiunea libera-
rală, ci nici măcar o comunicare între
centru și bază. În cîndrumul introductiv
momentul desprinderii PNL-AT a fost
pur și simplu sărit, ca neconvenabil.
Bravos! România continuă să se poarte
cu realitatea ca un copil oligofren: nu
numai că iuiese pe părînti — la ca-
zuil nostru străinătățica — dar nu-i recu-
noaște și siez.

Istoria nu e terminată la momentul — totuși semnificativ — de bătălia electorală PNL. Se știe demult că Radu Cămpeanu nu este favorabil prezentările alegătorilor pe liste comune, scop care, manifest sau nu, a fost principalul în influențarea forumului. Organizațiile locale liberale care au participat, iar pe acolo au inițiat formarea de Forumuri, nu ignorau fireste, acest lucru. Stimulate și de independența intelectuală care amenințau cu un forum propriu, ele au permit o acțiune responsabilă și curajoasă: constituirea unei forme de opozitie de masă, de jos în sus, operație al cărei final nu poate fi altul decât acceptarea de către conduceri a cererii ce măsule de consideră inadăpțabilitatea: lista comună.

S-a avut voici chiar în rândurile cele mai parlamentare din opozitie care au afirmat că aceasta ar fi o altă formă de totalitarism. Cei care au putut face astfel de afirmație consider că sunt pierduți pentru totdeauna din viața politică românească. Ce utilizare mai nobilă de unui politician căruia îi scapă esențialul? Nici una. Nici nu merită să-ți pierzi времea să-l lămurești. Cine nu a înțeles la ora aceasta că scopul principal al opozitiei este distrugerea structurilor parazite infiltrate de securitate și înlocuirea lor cu structuri civile este un lucru mort în viața politică românească. Cine poate considera că acele coaliții ale opozitiei din alte țări est-europeene au fost o altă formă de totalitarism? Nu fac parte dintre cei care afirmă că „opozitia a pierdut alegerile, nu Frontul le-a cibăgit”. A la guerre, comme à la guerre! Într-o trupă informată corect, pregătită din timp și o mindă de individualități trezite după un somn lung la regata și incercând să constituie ceva, rezultatul nu poate fi altul. Nu-i reprezintă deci opozitiei alegerile, ci perioada post-alegeri. Bar cred că e-să mai întâmplat în istorie ca înfrinții să se arate mai suficienți decât învinsii. Există ceteră persoane din PNL care ne dău impresia că acimarea lor prin Senat și Adunarea Deputaților a fost maximul doritorii lor fără de tura, că foșii trebuie să fină la fel de multumiti ca și ei de această măreată realizare și să numească cum neleauri. Argumentul d-lui Ionelcu precum că prezența domnulește la Strasbourg este o dovadă de democrație este la fel de inteligent ca și cel al lui Al. Stark: doar că liberă televiziune este că că vorbește eu de aci. Nedorend să suspectez de onoarenișm pe amieni din conducerea PNL, nu-mi rămine decât să diagnoșticez un incurabilițate de naivitate. Atacurile mult diminuate la adresa liberalilor din presă FSN nu inseamnă că partidul conducător e-să încapătă cu ideea creșterii opozitiei: dar momentan are nevoie de opozitie parlamentară să certifice în Occident bunele sale intenții. Cind nu va mai avea nevoie, e limpede ce se va întâmpla.

Opoziția parlamentară este ca și încreșterea dinspre un alt motiv de seamă. Ea face o poziție de așteptare, cu mai multă politică în venire, care eu o consideră nevoie de construcție. Organizațiile locale au intenții mai bune decât cea care își facă Forumul. Conducerea majorității partidelor continua să nu facă nicio decizie să dea comunicate după producerea unor evenimente, de parțial sau totală, care ar putea să aducă la o cunoaștere mai bună a situației actualității. Sufără de aceeași boala ca și majoritatea societății românești, că și cea mai mare parte dintre intelectuali și studenți sunt spectatori. Recunoașterea evenimentelor și postea transformarea acestora în actori, dar gândul că evenimentul trebuie creat și prin participarea noastră nu te da primă măsură sau poate nu este posibil să treacă în sprijinul infelicității și a destui adevără. Fireste că este mult mai ușor să ţi se acorde ca prim-ministrul să devină un leader al opoziției, dar dacă leadershipul opozitiei își închipuie că în altă parte opoziția este să pică para indiscutabil că la final, se încolează omărnic. Frontul este poate un pot negativ, dar opoziția nu a pierdut încă să devină un pot pozitiv. Consultarea Forumului este un pas. Așteptăm o conferință pe lângă o PNL în care să se răsfoiască și se armonizeze lărgirea politică activă. De figurină nu-nimă sătulit, iar înaintea Vineri, invocată de dr. Radu Cămpeanu într-un lung sfert de oră din programul dedicat opoziției politice nu ajută nici ea pe cine nu se aude din nou.

ACENTE

Bedros Horasangian

• Noua Europă, comuniștii și noi

La Paris s-au deschis lucrările Conferinței la nivel înalt pentru securitate și cooperare în Europa. Cele 22 de state-apartență ai pactului N.A.T.O. și celii de la Varsòvia au semnat un tratat de limitare a armamentelor convenționale. Aproximativ 180 000 (o sută de mii!) de tancuri, pieșe de artilerie și avioane vor fi dezafectate și făcute inutilizabile ca mijloace de agresie. Ministerul de externe al României se înlinșează cu secretarul de stat american și oferă garanții privind cără moștenirea să aliniază cerințele politice internaționale ale momentului. După zece de ani de război cald și reci Europa se găsește în fața unui tratat colectiv de securitate colectivă. Vechiul vis al lui N. Tînărescu capătă azi conțur și devine realizabilă la scară continentală. Dincolo de suspiciuni și mențiuni. Neîncrederea în puterea curvinelor adunătoare în acorduri. Care, în decursul secolelor au tot fost semnate și, din păcate, de atât ori incălcate. Să credem că va putea fi și altfel? Grave pericole regionale și globale persistă. Spargerea blocului răsăritean în cursul anului 1989 a deschis o vale rapidă pentru integrarea europeană. Fierbințata războinică a președintelui iranian îl în sală lume întreagă și constituie o amenințare directă a relațiilor internaționale. În acest context de zimbete protocolare și strigăte războinice — alti 200 000 de militari irakieni vor fi desfășurați în Kuwaitul ocupat — la București răsare ca un ghicou cu spini de trandafir nou Partid Socialist al Muncii. Din datele apărute în presă este un mariaj tumultos între Partidul Democrat al Muncii — care are și un reprezentant în parlament — și o parte din vecine echipe de eroediți și activul de partid comunist. Iar lucruurile devin cu atât mai periculoase cu cît legătura noilor formațiuni politice s-a făcut prin manevre de culise și strategii „organizatorice” în care, stim bine, destul fost „tovarăș” cu mulți de răsunădere și expri. Pe de o parte. Pe de alta momentul ales — între nașterea Alianței Civice și conferința F. S. N.-ului indică faptul că desubturile sunt bine calculate pentru a îmbrobi opinia publică. Să astăzi descul de răspărtă cu toatele oferile din toate părțile. Dacă situația fostului (și actualului?) partid comunist ar fi fost limpezi și să arătă să făcut, în lunile de după 22 decembrie, o compănă și dreptă judecată sistemului și suprastructurii comuniste preț de 45 de ani, arătătă aceasta intempestivă nu ar fi trebuit să neliniștească. Dar faptul că în inchisoare și în lagăre de muncă fortată au murit sute de mii de oameni nevinovați nu se poate prescrie. Poate să-si include și o elevă de liceu, care azi și fericită că-l urmărește la televizor pe Michael Jackson, că o colleagă de-a ei din anii '50 a fost exmatriculată penitenciar că a stat cu stătele la tabloul lui Stalin? Că zece de mii de desine au fost fracturate și nu săi mai reluat rostul lor firește, alle sute de mii de ţărani au fost bătuți și deposați de pământul lor, iar mii de preoți — greco-catolici sau de alte culte — au fost aruncăți în închișori și au suferit ani în sir pentru vînă incăpătoare sau delicii de opinie? Să ar urma o interminabilă listă de abuzuri, persecuții, atrocități. Încă nu știm exact tot ce s-a întâmplat, tot ce am trăit noi însine. Mizeria morală și biologică în care ne-am zhătuit ca ființe umane. Prostirea în masă și indobitoarea personală. Nu sunt încercu vesele și nici n-avem de ce să ne lăudăm eu că. Dar nici să trecem en buretele asa, iule, ea și cum nu să arăfi întâmplat nimic. În Cehoslovacia acestor zile un comunista oficial anunță încreerea tuturor bururilor apartinând fostului partid comunist în patrimoniu statal. La noi lucruurile trenează, se umbătă în sferturi de măsură. S-a întreținut un inicaz plenar de acuzații și justificări care să absolve totul dar și parțea. Istoricul ar trebui să lasă în față și să ofere date de neșăgăduit, informații, analize de lămpăduză, informații, analize de lămpăduză, care să avem o imagine etată a tragediei postbelice. Care are rădăcini mai adînci dar nu pot fi elaborează. De constatăre — în gol, fără a elibera terenul de gunoale și dărâmăturile istorice. Noi nu avem încă o constituție, nu lipsemu legi foarte importante pe care să ne bazăm în noua reorganizare a țării. Nu de acest partid era nevoie acum. Dr. Verdeț nu are nici un drept moral să se adreseze naționi și opiniile publice peninsulară și cîștiga aderenții și a face, iar, primitiuni. A umbătă cu vorbe. Să dinsul și altii ca el săi vechi mesteri ar retrăi. Chiar nu se simte culpabil ca nimic pentru dezastru în care se află țara și, H. Verdeț? Toți mandarinii care au fost „roluri” de Ceaușescu într-un lung carusel al in-

competenței și slugăniciei pot veni azi să se victimizeze ca martiri și apostoli ai vechiului regim? Pare că și multă nerușinare la mijloc. Mil de oameni au fost schițodăți, alii bătuți și torturați și aproape că nu știm dacă există călăi și torturatori. Ce fel de nouă societate să construim dacă îngăduim astfel de nedreptăți? Într-un context democratic și parlamentar normal și așezat pe lege, apariția oricărui partid ar fi un lucru firesc. Dar, aici și acum, nu se poate înăgădui așa ceva. Nu e moral în primul rînd. De departe de a avea vehemență mișcător care se luptă să ajungă mai repede de la Academia Stefan Gheorghiu și acum vorbesc de anticomunism și monarchism de parcă ar fi vorba de parfum Chanel sau Guerlain, o anume consecvență de a spune nu devine în aceste zile binevenită. „Prostimea” care suntem noi are și ea dreptul de a refuza tăcătoarea. Mai ales atunci când se organizează și devine agresivă. Surzind nouă Europe și călăind în picioare un întreg trecut. Smecheria, oricăt de subtilă ar fi ea, nu poate dura la infinit. Cu sau fără aceste fantome și stări — din păcate cu reprezentanții ferchii și bine brâniți — ale unui partid care, mai devreme, sau mai tîrziu va trebui să dea „samă” de fructe sale. Dr. Verdeț, pe post de Saddam Hussein al vechiului P.C.R., va avea de înfruntat disperarea opiniei publice. Care tot construiește și clădește dar nu se prea înțâlă nimic. Mesternul Manole joacă table cu zidarii așteptați privatizație.

ACENTE

Nicolae Baltă

• Riscul potențial

Peste toate convulsurile care însoțesc surpușă, lentă dar inexorabilă, a vechilor structuri sociale, putred și malefic, o înțrebare persistă, de neînțărat: cum și ce anume a făcut posibilă „edificarea” ei? Cum s-a putut realiza inversarea perfectă a scalei valorice în toate sferele vieții din această țară, ca și din întreaga Europe de Est, în numai cîțiva ani? Procesele-născătoare ale nomenklaturiștilor, limitate cu grija la ultimele cîțiva zile ale funcției lor, evitând obstinață demontarea, prin cercere în revistă, a întregului interval dintre 1945-1989, nu au contribuit cu nimic la disparea neguriilor cu învăluirea cîștigătoare. Mărturii, articole, esuri, au construit, treplat, în aceste nouă luni, un „dosar” al neputinței dictaturii adusă de tancurile instigate din inima Rusiei sovietice; metodele de bulverare ale axelor pe care funcționează, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct cu migrație și nu fără eforturi și sacrificii, se cunosc, după cum se cunoscă și înainte: teroriste, forță brută, aparatul de repreșință capabil să paralizeze în fază orice funcție, de bine de râu, societatea românească, respectiv mijloacele care au distrus un întreg mecanism pus la punct

DISIDENTA – DIAGNOSTIC SI TERAPIE

Dialog cu domnul MIHAI C. BOTEZ

O SOCIETATE ESTE CA UN VAPOR

• Mihai C. Botez: Din nefericire rolul politicianului în perioada post-comunistă este cu totul diferit de rolul politicianului într-o democrație. Într-o democrație, la rigoare, oricine poate fi ministru, chiar pentru faptul că economia merge singură, nu politicul îl dictează; mai mult decât atât, săt momente în care economicul este cel care dictează. Rolul politicianului este de fapt foarte clar: el vrea să îl reprezinte pe cetățean și trebuie să îl convingă pe alții să îl aleagă pe el și nu pe adversarii lui.

In comunism lucrurile stau altfel. Cel puțin teoretic, politicianii erau super-directori de trușuri. Un ministru era un super-director de super-trust. Iar separarea atribuțiilor de cure vorbeam nu apare peste noapte, nu e o treabă care se poate face imediat. Ministerialele super-trușuri există și nu e greu să ne imaginăm că se poate întâmplă dacă în fruntea lor ar fi fiindriții puri soldați ai revoluției sau disidenții fără nici o legătură cu lucrurile de acolo.

• • Stelian Tanase: Ce-ar însemna în cîteva cuvinte, o structură descentralizată?

• M.B.: Perioada astăzi de tranziție este o perioadă de coexistență, în care se întâlnesc structurile post-totalitare și structurile emergent-democratice, cele în stare născindă; în aceste structuri răspindirea responsabilității se imparte și astăzi se pare un lucru foarte bun.

• • S. T.: Se imparte între cine și cine, necesătă responsabilitate?

• M.B.: Între guvern și opoziție.

• • S. T.: Opoziția reprezintă un element obligatoriu al societății civile în noua lume a democratiei?

• M. B.: Sigur. Guvernul reprezintă realitatea parte a unei societăți democratice.

• • S. T.: După vechea structură, este săptămână ei.

• • M. B.: Dragul meu, o societate este ca un vapor. Are niște posturi care trebuie ocupate, niște funcții care trebuie împlinite: timonier, comandanți, ofițeri, marinist. După o mare furătură, cel care au confisat prost vaporul au fost datii jos. Dar eu cine să îl înlocuiesc? Posturile există, ele trebuie să fie neapărat ocupate de cineva.

Bineînțelea în asemenea imprejurări se pornește de la premisa: „Nu vreau să fie tot cel vechi”. Dar înlocuitorul trebuie să vină și să spună: „Domnilor, eu sun să manevrez timonă”. Pericolul aici e foarte mare și, dintr-un punct de vedere, F.S.N.-ul a fost — probabil ne-premeditat — propriul său gropar.

• • S. T.: Mi se pare că suntem singura țară din Europa în care disidenții au fost supuși unei campanii de dezfațuire încă de la început, imediat după revoluție. Și primul atac l-a dat Iliescu împotriva d-nei Doina Cornea...

• M. B.: Disidenții și politicianii sunt două lucruri foarte diferite.

• • S. T.: Stat absolut de acord. După o astfel de cădere — să suntem revoluție, revoltă, complot, lovitură de stat... ce-o fi fost — după o astfel de cădere a vechii puteri, români care au luptat împotriva ei au dispărut mai devreme decât alții. Cred că meritau mai mult: au fost grupuri mari pe care le-au reprezentat prin ideile pe care le-au promovat, așa cum Havel a reprezentat anumite idei, anumite sentimente în Cehoslovacia, cum Walesa, Michnik, Kuroń au reprezentat în Polonia, cum în Rusia Saharov a reprezentat...

• M. B.: Aici cred că apare fenomenul fundamental românesc al cărui vecinul care trebuie să moară. În definitiv, atacul liberului neocomunist sau criptoocomunist Iliescu împotriva doamnelor Cornea ar fi trebuit să îl mărescă popularitatea. Nu au existat nicheli inventii mai mari ca în Rusia împotriva lui Saharov, dar ele nu i-au micșorat popularitatea în Rusia. întrebarea este de ce la noi poporul a luat-o drept bună? Eu cred de altfel că a fost o foarte mare gresală a disidenților faptul că au părăsit Frontul

tul de la început. Este destul de simplu să acuza un grup că e monocolor după ce ai plecat din el, de vreme ce aveai altă culoare...

• • S. T.: Deci aprobați poziția lui Dinescu și a lui Plesu, nu?

• M. B.: Nu e vorba să aprob ceva, dar mă întreb ce se întimplă dacă în loc de el erau opt?

• • S. T.: Dar nu l-au părăsit. Doamna Cornea s-a dat demisia la un moment dat, după care Ana Blandiana, Au rămas Plesu, Dinescu, Mariana Celaic, Gabriel Andreescu, Radu Filipescu, Ascension Damian care au fost în Parlament. Dar a fost un grup ignorat și marginalizat pentru că deciziile sale luate într-un cerc restrins care înseamnă Magureanu, Militaru, Iliescu, Roman, Brocan și Birlădeanu.

SĂ NU AVANSAM DOBITOȚI
CHIAR DACĂ SUNT ANTICOMUNISTI

• M. B.: Democrația nu înseamnă să vrei ca jumea să facă ce vrei tu. Important este să fii acolo. Politica e o tehnică, e o meserie care se învăță. Si, în plus, e o chestie care nu totdeauna miroase frumos — se face cu negocieri, compromis, eu duc „si-i au”, eu acceptă asta dacă îl alătă și să mai depare. Mai să luăm și următoarea instanță. Să presupunem că toti oamenii care acum se numesc independenti ar fi candidati sub pavilionul Frontului și ajungem să acum deputați în Parlament, pentru următorul an și jumătate.

• • S. T.: Dar ei au fost eliminati din locul decisiei.

• M. B.: Răsuflare de demonstrații că ar fi fost eliminati dacă erau acolo.

• • S. T.: Toți intelectualii care înseamnă ceva au refuzat să facă asta.

• M. B.: Este evident că există persoane în relația cu asta, nu? Voi adăuga încă că totuși sună foarte puțin despre disidența română. Ea s-a manifestat aproape exclusiv prin texte scrisă — scrisori la Europa Liberă sau interviuri date ziaristilor străini, care au ajuns în cele din urmă tot la Europa Liberă. Aceste voici au fost foarte diferite. Una este să spui „Jos Cenușărenco”, alta este să spui „Jos Ceaușescu peșteri că m-a îndepărtat și nu mi-a dat pasaport” și alta este să spui „Sunt împotriva sistemului pentru că sistemul este obiectiv”.

• • S. T.: Competența, cum spuneam înainte...

• M. B.: Nu e vorba aici de competență, ci de altceva. Textele disidenților români — și unele texte sunt superbe, în special scrierii lui scris texte admirabile — contin puțină analiză, din arhivist, nu au existat propunerile de terapii. Arătorii astfel de texte au încercat să demonstreze că condiția individuală, cu toate acestea, în prima etapă a revoluției, toti cei ce nu erau disidenți împotriva au intrat în aceeași categorie. Nu sună dacă asta e rău sau e bine, dacă reprezintă ceva. Mă gîndesc însă că e un fapt că România anilor '50 și pînă în anul '60, cred eu, pentru că imbecili și eroici ai „avansat” pentru că aveau bune dosare comuniste, fie pentru că se căsnescă cu patronul fie că fuseseră închiși din cine stie ce motiv. Mi-e foarte frică că în anii '90 lucrurile să se pună repeta și tot felul de doborți și de eroici să ocupă scene publice numai pentru motivul că au „bune” dosare anti-comuniste.

VECHILE STRUCTURI REUINSE SĂ SE DESCHERĂZĂ PE CELE NOI

• • S. T.: Ce să facem, comuniștilor să rămnă la putere? Au dovedit incompetență lor dină acum în cariere lungi de 20 și 30 de ani. Părerea mea este că nu trebuie să ținem cont de asta și să promovăm competență.

• M. B.: Nu se stie foarte bine ce înseamnă competență. Mai mult, nimeni nu stie exact ce înseamnă competență într-o societate comună. Pentru că

toate problemele erau incorrecte puse, capacitatea de a rezolva problemele incorrecte puse are deosebit de puțin a face cu capacitatea de a rezolva propriu-zise probleme. Aici cred că trebuie căutată marea problema a României actuale: aici trebuie să se întâlnească o societate democratică și competență cu oameni care nu au nici un fel de experiență în democrație, nici în democrație pluralistă, nici în economia de plajă, și atunci problema e următoarea: singura experiență acumulată este cea a dictaturii. Această experiență trebuie lăsată cu semnul plus sau cu semnul minus? Nici cel ce a refuzat experiența totalitară nu intră în aceeași categorie și cu atât mai puțin de aici nu rezultă că un disidenț nu este competent.

• • S. T.: Aici, cum să vă spun, ați picat exact pe făgădui gîndirile comune. Sistem de acord. Dar ce facem? Problemele sunt insolabile și lăsăm lucrurile să evrăgă?

• M. B.: Cum să spun? Ce înseamnă probleme „solvable” în spațiul săcianului? Singurul lucru pe care îl putem spune cu certitudine sens este că nu trebuie să mitiziaști nici una din aceste dimensiuni. Eu de pildă, nu simt foarte apropiat de Mihai Sorin, un om pe care îl iubesc și probabil din această cauză nici nu pot fi foarte balașat în judecările mele. Mă gîndesc cu sinceritate dacă un om astăzi de delicate ca el poate fi ministru educat în România de azi. Un om de o mare candoare și o mare frumusețe morală edată întră în sfîrșit deciziori trebuie să își asume conducerea unui joc politic, unde trebuie negocieri și, evident, o anumită duritate. Există o mare diferență între disidențul Gandhi și omul politic Nehru. Unul este om de acțiune, de decizie, de descurcare, celălalt se raportează mai mult la niște valori care transcend individul și situația imediată. Amândoi sunt necesari. Dar trebuie să facem o distincție între ei pentru a nu ne rătăciu cu tot.

• • S. T.: Domnule Botez, ați votat?

• M. B.: Nu.

• • S. T.: Cu cine ați fi votat?

• M. B.: Cu ecologii. As fi votat cu Grupul pentru Dialog Social, dar nu am prezentat candidat. Dar astăzi nu am fost o gîmă. Față e că politicianismul care a invadat România a venit putin prea devreme. Ar fi necesară o perioadă de concurență concentrată în interesul național și împotriva anihilarea vecinilor străini spre a face loc celor noi. Totuși lumea a crescut și a apărățit noile structuri le va omori pe alții vecini. Nu este adevărat, după cum să se spună. Nelle structuri coexistă cu cele vecine și din periferie cele vecine sunt foarte născute.

• • S. T.: Și vor încerca în continuare...

• M. B.: Da, vor încerca în continuare. Toată problema este acum de rezistență a nervilor, un războl psihologic.

REVOLUȚIA ÎNTRU PARANTEZE

• • S. T.: Este oare numai un războl a nervilor?

• M. B.: În esență este mai ales un războl a nervilor pentru că suntem acuzați într-o zonă inertială, timp în care sub raport economic, politic — poate politic mai ușin, mai mult sub raport social — nu se poate întâmpla mare lucru. Orice ar fi venit ar fi facut în linii mari cum aceleasi lucruri și cum eu același succese. Adică fără succes. Și atunci ar trebui să se întâlnească și profitind de o eventuală sau aparentă sau înseñătoare liniște să ne apucăm de trebă.

• • S. T.: Dumneavastră de ce nu vă întoarceti?

• M. B.: N-am spus că nu mă întorez. Și încerc să îmi explic ce se întâmplă cu emigratia noastră, care provine de multe ori România cu o bucurie răuțioasă. În mod straniu, mi se pare că ar vrea ca lucrurile să nu



meargă bine, și nu vorbesc de bînăjilari, vorbesc de oameni de bine, de inteligență, de universitari. Care sunt totuși rădăcinile acestor lucruri? România este o cultură mică, iar o cultură mică are posturi de idoli și de statui. O cultură ca cea americană nu are idoli. Marii profesori plecați din România sunt buni profesori în universități bune, dar nu au cum să ajungă la prestigiu pe care, să zicem, Călinescu, Vianu sau Maiorescu l-au avut în cultura română. Statul de prestigiu dat de o cultură mică nu există și, lipsind astfel sentimentul unei reușite egale. Și atunci, undeva poate inconștient, își doresc ca lucrurile în tărî să nu meargă tocmai bine. Dacă lucrurile merg mai bine, dispare justificarea să rămînă aici, dispare motivația exilului. Exilatii au plecat pentru că nu puteau să-și ia o dictatură. Acum dictatura nu mai e. Dacă nu mai e, de ce nu să-lăsărăcăsă?

• • S. T.: Nu mă aștepțam să văd dumneavastră înlocuitorul acesta. Astăzi e o totală detayare de sentimentele uzuale ale exilului românesc.

• M. B.: Din punctul asta de vedere sunt probabil de o criză în îngrădire. Astăzi a și fost unul din motivele de controversă cu mulți din prietenii mei disidenți: faptul că le-am spus: „Nu aveți generozitatea necesară să înțelegeți că acolo s-a întâmplat ceva”. E înlocuitorul cel mai simplu să spui: „Nu s-a întâmplat nimic, totul a rămas la fel”. Dar astăzi nu e asta. Acum un an vorbem astăzi? Erau oare aici?

• • S. T.: Acum un an aveam doi băleti la poartă...

• M. B.: Aici e cheia, substratul conflictului meu cu colegii din emigratie. Mai toți îmi spun că nu mă întresează, că nu mă amestec, că nu sunt suficient de combativ. Dar eu cred sincer că România merită și o soartă mai bună și un pic de altă presă.

PENTRU AMERICANII ROMÂNE
DEVINE O ȚARĂ DE-REZI

• • S. T.: E o presă proastă, dar de ce credi că o are astăzi?

• M. B.: Ști, americanii nu sunt sofisticati. Dar în momentul cînd intr-o revistă relativ importantă cum este New Republic acreditezi ideea că în România n-a avut loc nimic și că e vorba de „măști noi, același fețe”, pentru americani România devine o țară de ră unde, ca în America Latină, soerul dă o lovitură de stat contra dinerelor, care trăiește de fapt cu neputință, care l-a înlocuit cu un ofițer, și astfel armata se imparte în două — o lumătate a fostului iubit și cealaltă a actualului și astăzi mai depară.

• • S. T.: Să știi că și la București există caragialismul acesta. Și tot băilei din Bulevardul Primăverii sunt la putere. Se poate scrie istoria „cartierului veseliei” în ultimii 45 de ani și văd vedea că este istoria partidului comunist, istoria puterii, care și acum tot acolo își are sediul.

Interviu realizat de
STELIAN TANASE

(Continuare în pag. a II-a)

BASARABIA, ȚARA FURATĂ

BASARABIA – TRAGEDIA UNUI DESTIN

Interview realizat cu **Ministrul Culturii și Cultelor din Basarabia, dl. ION UNGUREANU**

Ruperea din trupul ţării a însemnat trecerea în neființă. Anii de bolșevizare au distrus aproape totul în noi. Iubirea de limbă și neam ne-a fost suprême virtute. Fractura spirituală se va refac în timp.

• A.O.: Care sunt în clasa de față problemele cele mai importante cu care vă confruntați în procesul de refundamentare a culturii și tradiției românești în Basarabia?

• • I.U.: Există o criză profundă în primul rînd înăuntru nostru. De astă seara am convins în timp. Ne aflăm, să putem spune, într-o fază de pionierat. Ministrul care ne revine nouă, oamenilor de cultură, mi poate fi dusă la bun sfîrșit lără ajutoare și fără înțelegere. Sintem intim legați de români de dincolo de Prut. De istoria pe care n-am vrut, n-am putut să o uităm! Să sintem în fază de conştientizare a faptului că trebuie să redevenim români nu numai vorbind românește, ci peis chiar simțirea noastră lăuntrică. Trebuie să înțelegem odată pentru totdeauna că iubirea de limbă și neamul din care ne tragem este pentru noi suprema virtute și că, redobândind-o, putem avea deplină libertate.

• A.O.: Cum credeți că veți putea conştientiza populația din Basarabia în sensul reverenței și spiritualității la România?

• • I.U.: Din păcate forțele de care disponem în clasa de față sunt puține. Ele trebuie să existe în număr mult mai mare. Trebuie să refacem legăturile rupte, călăzite în picioare, de cele mai multe ori fără voia noastră. Nu putem lucra decât cu oameni responsabili. Dascălii satelor ar trebui să se pregătesc pentru o adevărată luptă înspre inerția produsă de amii gres de bolșevizare. Să scriitorul l-as vedea acum, nu atât stind în oraș, cit mai degrabă înmormântându-se în teră. Acolo este cel mai mult de lucru. Nu putem face însă o romanizare forțată! Fractura produsă trebuie să se refacă în timp.

• A.O.: Ce se întâmplă acum cu ministerul pe care îl conduceți?

• • I.U.: Există înca multă inertie și neputință în cadrul Ministerului Culturii. Subvențiile acordate au fost mult prea puține și nu au covoat efecte. Înțelesul său de nevoie noastră reală, respectiv de manuale scolare în limba română, o presă (în limba română) care să funcționeze eficient și mai ales publică de carte în tiraj corespunzător cererii populației. În plus, ne confruntăm

cu numeroase atacuri la adresa ministrului. Se încercă toate metodele posibile de intimidare și derătare. Sintem obligați să intervenim, să ne amestecăm în treburile acestor tălosi care au ocupat abuziv funcții și posturi. Am fost puși chiar în situația de a purta discuții neprincipale și de a lăsa măsuri impotriva unor fete bisericești. Am ieșit efectiv din smerenia pe care ne-o impune rangul profesiei.

• A.O.: De ce în Basarabia există un minister al culturii și cultelor?

• • I.U.: Motivația principală se bazează pe două aspecte: în Basarabia biserica a fost mult timp singurul purtător al spiritualității, iar calea cea mai eficientă de a reveni în România, din toate punctele de vedere, cred că este reventarea în tradiție, cu ajutorul religiei. Religia la noi a dăinuit datorită acelor preoți de înțelept care și-au apărat cu indigări biserica și parohia, ajutând bineînțeles, de astăzi, să nu intreptările pe boala și cu forță și cu toporul, iar acestea n-au putut face nimic. Mai mult, acolo unde nu mai existau preoți, emerișii păstrau cheile bisericilor, iar dumnică veneau și aprindeau lumini și se rugau... Aceste sale le răsturnă în clasa de față. Spun astă pentru că au existat și căzuri nefericite cind bolșevicii au fost lăsăti în pace să distrugă ce vor, să prăde și să jefuiască bisericile, nelăsind nimic în urmă. Aceste sale au suferit o cufărare accentuată. Oricum, biserica are nevoie în clasa de față de o epurare de elemente subversive care au acționat din interiorul ei, de preoți preoții pestențe, care și-au cumpărat posturile, fără nici o vocație spirituală. E nevoie să se o perfecționeze, pentru că nu poate sta un preot slab pregătit lîngă un copil care azi cunoaște suficiente astronomie și biologie. Acum există riscul ca revivirea retorică la religie și cultura noastră să distrugă totul mai rău decât au făcut-o bolșevicii înainte. De aceea suntem receptivi la orice experiență care ne vine din România în domeniul cultural.

ANCA OLARESCU

CUM SĂ SCOȚI SLUGA DE LA BOIER

ION DRUȚĂ (scriitor, deputat în Parlamentul Republicii Moldova)

„Am văzut, în ultimul timp, în satele noastre, foarte multă lume posomorită, amărătă, rătăciată chiar. Să-am socotit că e o datorie sănătății sădam o mână de ajutor acestor oameni, încercând mai întâi să ne dumirim noi și poate că aşa vom reuși să-l dumirim și pe ceilalți.

Să vorbim de rătăcierea noastră de azi. În definitiv, ce face un om cind se rătăcește? El se oprește la un moment dat în cimp și se gingește: „Pînă unde am mers cu stînd că merg bine, cam de unde am început a nu mai fi sigur că merg bine și cind am ajuns la concluzia că, într-adevăr, ceva râu se petrece cu mine. Iată pentru ce, eu cred că, fără acasă frântăre bărbațescă, nu niciodată nu ne vom descurca singuri și nu vom putea să-i ajutăm nici pe alii oameni să se descurce și să ajungă la un lîman.”

Dacă mi se-ar permite să-mi asum cu răspunderea să spui cum care ar fi cei vinovați pentru rătăcierea noastră de azi, să îndraznă să spun că vinovați, în primul rînd, este Parlamentul.

Dominilor deputați, toată vara astă lumenă a fiert. Ati văzut la televizor ce se întâmplă la Kiev, la Vilnius, Riga, Erevan. Sediță după sedință. Zi de zi. Se discutau acolo problemele dintre cele mai arăte. În timp ce în Parlamentul din Moldova zburau mustele. Două luni că a tinut vacanță. Noi nu trebui să ne îngăduim o astfel de pleriere de timp. E adevarat, mi se spus că o treime din deputați, fiind președintele de colhozuri, trebuiau să strângă merele. Acum, la ce-am ajuns noi? Păpușoul și strins, merele, slavă Domnului, dar stă în fata unei catastrofe de tensiune interne.

Ei cred că Parlamentul, din prima zi, trebui să se ocupe de reforma economică și-n primul rînd de reformă agrară. Să facă de astăzi toată populația ar fi fost într-o totală refacere a vieții sociale, noi astăzi n-am mai fi stat în fata

acestelui catastrofe. Eu sunt sigur că și găgăuzii și cei de pe malul stîng, fiind tărani, avind și ei problemele lor, să-ar fi ocupat acum cu multe altele și de politica noastră nu le-ar fi trecut prin cap.

Ieri, primul ministru, Mircea Druc, a spus că suntem într-o absolută dependență și interdependență cu centrul și cu celelalte republici și că noi nu putem să înțepem nicio lucru capitală. De ce să nu putem? Ce-nseamnă, în definitiv, libertatea dacă omul nu are proprietatea lui? Din păcate, în țara noastră și în toate țările socialiste, din oameni liberi să-zu facut robi. Să-acum nu se poate smulge înapoi, să finățe liberi (...).

Dominul prim-ministru, Mircea Druc, a scris cîndva o nuvelă foarte frumoasă. În din nuvelă aceea îmi vine și acum în minte o frază: „În anul zeela nu rodiseră pămînturile și noi, toată familia, ne-am adunat în jurul săraciei noastre”. Acum dumnealui declară sus și tare că pămîntul este o surse de profit, în fine, dumnealui pînă este problema din punctul de vedere al economiștilor. Dar eu, care suntem poeți, și care în minte nuvela aia, să insistă că primul ministru să vadă problema și din punct de vedere omenește. Eu cred, domnule prim-ministru, că noi am supraviețuit toamna pentru că am văzut în pămînt un părinte de care suflătoare am fost legați. Pămîntul este adevărat poporul moldovenesc. Astăzi tot ce avem. Niciu mai mult. Numai pămîntul care e o minune, cu toate chimicalele și nemorecările și ce mai are el acum. Să, cum am mai spus, restrucțuirea și democratizarea fără proprietatea privată este o vorbă goală. Toti tărâi nostri sunt rodul unui sistem. Să cum să faci ca să scoți sluga de la boier? Să nu mai fie slugă? De pe vremea românilor se spunea că dacă sluga are gelozian în punghă, nu mai e slugă. Or, datoria noastră este să-l punem țărâului ceva în punghă

SOLIDARITATEA NAȚIONALĂ

ȘI

PILDA OMULUI SIMPLU

Pentru organizatorul cursurilor de la Vălenii de Munte, era împedea că opera de educație a forțelor naționale ale poporului român se găsește încă începăturile sale — o mărturisire în 1915, în epoca acelui Istoril și Romanilor din Ardeal și Unguria care a fost de curind redată. Numai trezind consiliul identității sale, î se putea întări încrederea în sine, înainte de a-l pregăti de luptă. În evnitărea adresării principelui Carol în 1912, N. Iorga declară: „Națiuni ca aceasta a noastră au nevoie să se păstrează neconvenienții de drepturile și de chemarea lor” și adăuga: „ceasuri mari vor veni, în care toți trebuie să fie atâțăi, gata și plăti soartă binelor venite al unui neam cu jertfa acestei vieți trăitoare. Solidaritatea de atunci trebuie pregătită din vreme, în munca și iubirea loialității, prin acea cultură care hrănește același ideal” („Neamul Românesc”, VII, 72, 2 iulie 1912).

Ceasurile acelui de care vorbea Iorga au venit de mai multe ori și au trecut, lăsându-ne tot fără înțelegere garantie de viitor care este solidaritatea națională. Se poate chiar spune că niciodată societatea românească n-a fost mai fărămită, mai atomizată, decât în anii din urmă, în care statul totalitar, în extinderea monstruoasă a funcțiilor sale, îl refuză fiecare dintr-o orice responsabilitate.

Sentimentul de solidaritate națională și, înainte de toate, umană există numai în libertate. Cum observă recent preșeful meu Thomas Kleindinger, „un popor care nu este liber nu poate fi solidar”. Deci, pentru a solidariza o societate, nu e altă cale decât a cuceri, printre-o acțiune personală, pașnică și tenace, a membrilor ei, libertatea tuturor. În erica acinală, înțea pe care să propună-o organizatorilor acestor cursuri este să încreză o experiență de pedagogie și democrație. Nu avem nevoie de început de la început de la „Cintarea a României”, ci de raspândirea unor noțiuni istorice și juridice. Cred că nimioiu ar fi mai de folos decât recunoașterea trecului tuturor locuitorilor acestor țări și a drepturilor pe care le au prin lege. Inspirându-se din pilda lui N. Iorga, mereu necesară și ca îndemnă la munca și ca model de neinduplcat euraj, să contribuă la crearea unei conștiințe colective a liberății, la îndărturarea acelui confuz de valori care stăruie încă, la a consolidare a structurilor, încă subrede, ale societății civile în această țară. Numai atunci cind poporul nostru își va recisiște deplin demnitatea morală în ochii fiecărui dintr-un noi, își va putea recăpăta și statul român acea situație covenită de care este deosebită Ipsit. Cursurile de la Văleni ar fi astfel, vreau să cred, un efort spre largirea orizontului cultural și, totodată, spre adințirea sentimentului de responsabilitate individuală. Atunci vor fi și expresia autentică a unei recunoaștere fidelă față de N. Iorga.

ANDREI PIPIDI

și țărâul să devină liber. Să-i dăm pă-

mint. Am văzut în salul meu, la Horoviză, oameni amărăti și chinuți, 63% din populație sunt pensionari. Au trecut toate săptămânele anului asta peste ei: statu și se țin de pensia ceea cea propădită. Haideți să le

dăm la bătrînete măcar cîte un pogon din colbozul celui, să spund și ei: suntem proprietari. Să vină nepoții și nepotele să-i pupă și să-i ciugulească, doar, doar le-or lăsa și lor ceva moștenire. Să facem măcar pasul asta de dreptate pentru lumea amărătă de la sate. (...)

DOAR ARMATA SI KGB-ul

IURIE ROȘCA (președinte al Frontului Popular din Moldova)

In urma întîlnirilor la virf dintre conducerea Moldovei și conducerea sovietică la Kremlin, mi se spus foarte clar — integritatea Republicii Moldova este posibilă și va fi admisă de Moscova doar în cazul în care conducerea Republicii Moldova va semna tratatul unional în formula în care doresc Kremlinul. Deci, printre-un astfel de act, ar urma să fie legalizată anexarea din 1940 a Basarabiei și a Bucovinei de Nord, pentru că, pînă în momentul de față, nu există nici un document juridic prin care să se confirmă afărarea noastră în cadrul imperiului Uniunii Sovietice.

Uniunea Sovietică, în actuala ei formulă, se menține doar prin două forțe: armata și K.G.B.-ul. Nici partidul comunist, nici structurile comuniste nu mai pot controla situația în republicile unionale. Cele două forțe, armata și K.G.B.-ul, sunt pentru a înăbușii tot ce este democratic. Reprezină un atu al Kremlinului. De altfel, Rikov, în întîlnirea cu conducerea Republicii Moldova a spus: „Băgați de seamă cum vă comparați cu armata, să nu giușați cu ea, că ea este înarmată”.

Rolul Frontului Popular din Moldova ar fi acela ca deputații noștri în Parlament

să-si spună poziția deschisă. Acum gheata s-a spart. Nol am păstrat tacere posibile mai bine de o jumătate de an, fără a nominaliza pe acei realizatori ai sarcinilor trasate de către Moscova în Parlamentul nostru. Dar poporul trebuie să afle cine sunt acesti oameni, cui servesc, în ce organizație colaboră și mulțum, în Parlament sau la Securitate. Există suficiente probe pentru a arăta dubla apartenență a acestor oameni: pe de o parte ei sunt deputați, pe de altă parte ei sunt realizatori sarcinilor serviciilor secrete. Sunt vreo 70, dar foarte activi. Ei au încredere să pună mari piedici cînd îsprijină pe Mircea Snegur pentru funcția de președinte al Parlamentului. Au făcut tot posibilul să-i instaleze pe Petru Lucinschi în funcția de soț al guvernului. Încredere să-l torpileze pe Mircea Dene și nu au reușit să îl oportunitatea de zi și mai ales de noapte. E foarte greu să lucrezi cu structuri care său consolidat timp de 70 de ani. Ei sunt profesioniști, iar noi suntem amatori. De aceea, reprezentanții Frontului Popular în Parlament trebuie să spună adevarul. Tăta trebuie să afle.

„CU ARMATA NU E DE GLUMĂ. ARMATA E ÎNARMATĂ“

VECESLAV CEREMUŞ (redactor șef al gazetei „Dacia liberă”, vice-președinte al Tineretului democrat din Moldova)

Referitor la poziția Moscovei fată de situația creată cu găgăuzii și transnistreni: Mircea Snegur a plecat la Moscova și a discutat cu Gorbaciov, Rikov și Luchianov. Gorbaciov a spus: „Dacă Parlamentul Moldovei o să facă cova care nu e pe placul Moscovei, vom fi nevoiți să luăm măsuri”. Iar Rikov a declarat: „Cu armata nu e de giușit. Armata e înarmată. Nol trebuie să cunoaștem chiar poziția armatei

din Moldova la semnarea nouului tratat unional”. Deci, în afîrsit, așa am aflat noi, din gura primului ministru sovietic Rikov, de ce a fost necesară crearea acelor republii în Basarabia. Pentru a impune Basarabiei semnarea nouului contract unional, adică intrarea în componenta imperiului sovietic. Nol însă am fost ocupat. Să cum să ceri legătura cînd niciodată n-al intrat? Nol am fost anexați.

1 DECEMBRIE 1918



În urmă cu șapte decenii, armatele europene, sleite după ani de încreștere singeroasă, se îndreptau, extenuate, spre pace. Frontierele care țineau popoarele în captivitate anacronice crăpaseră sub presiunea istoriei. Principiul naționalităților, ce inflorise în secolul trecut, se impunea pe noile hărți politice. Austro-Ungaria, ultima expresie a ambiciozilor imperiale ce supraviețuiau evului mediu vest-european, ieșea din scenă istoriei, lăsind în urma sa o dantelă de frontiere a căror îndreptățire avea să fie confirmată — cu convulsiile trecătoare — de întreaga viață politică ulterioară. Dar în Europa Orientală, unde timpul istoric se scurge după alte legi, celălalt imperiu, Rusia Taristă, infinit mai anacronic, avea să găsească energia de a supraviețui aceslui mare seism, pentru că mai tîrziu să cunoască ascensiunea pe care, din năcate, i-o stim atât de bine.

Situată într-un punct nodal al continentului, acolo unde se întâlnesc Europa Centrală, Levantul și nesfîrșitele stepe ale Răsăritului, aducând fiecare cu ele mari și străvechi tendințe dominatoare, România a băut pînă la fund paharul nenorocirilor războiului. Tara eminentamente agrară de atunci și-a chemat plugarii și păstorii la arme — arme învechite și insuficiente — pentru a lupta, pe un front mai întins decît cel franco-anglo-german, cu cea mai puternică armată din lume. Cumulata în-lestare de atunci a costat România 220 000 de morți pe front, 13 000 morți de

tifos, febră recurrentă și variolă, 36 000 de invalizi, 56 000 de văduve și 50 000 de orfani de război — și probabil încă zeci de mii de morți, omisi de cifrele statisticilor. Salba de Cimitire ale Eroilor, ce împinzește Carpații de la Jiu pînă la Oituz, cu zidurile ruinate și crucile pe care cu greu se mai poate desluși vreun nume, stau mărturie, pentru cei ce mai au răgazul să-și mai amintească, de umbrele pe al căror sacrificiu s-au înălțat frontierele României Mari.

Căci noi am fost unii dintre ciștișători, din tre marii ciștișători. Bucovina de Nord și Basarabia s-au întors la patria-mumă. Ardealul, inima Daciei și locul redeșteptării conștiinței latinității noastre, s-a unit cu Tara. Dorința căreia i-a dat glas mulțimea prezentă în 1848 pe Cimpia Libertății de la Blaj - „Vrem să ne unim cu Tara și să avem și noi o Tară” - se realizase.

Însă ora bucuriei depline nu a venit încă. În acest moment, în care aniversăm Unirea cu frații noștri de dincolo de munți, milioane de români dintre Prut și Nistru sunt încă prizonieri Marei Bulgarie și a Uniunii Sovietice. Prea absorbiți de incleștările luptelor politice interne, suntem adesea vinovați de a face inadmisibil de puțin pentru provinția românească din care, acum patru-cinci ani, ne-a venit, cind nimeni nu mai avea nici o speranță, semnalul redemției noastre. Dar plinirea vremii e aproape.

四

ÎNTRĂBĂRI ÎNDREPTĂTITE LA O MARE SĂRBĂTOARE

Sint în trecutul fiecărui popor date de referință care marchează momentele cruciale ale istoriei. Crearea României celei mari s-a produs la sfîrșitul primului război mondial, prin mai multe acte ce poartă date diferite dar care, datorită amplitudinii și consecințelor unuia dintre ele — Mareea adunare de la Alba Iulia — au fost simbolice identificate cu data astăzi, din urmă: 1 decembrie, 1918.

cestula din urmă: 1 decembrie 1918.
Actual de la Alba Iulia a materializat tendințe mai vechi și și-a pus profund pe cetatea asupra a cel puțin două generații de români. Copil fiind, am cunoștut participanții la acel eveniment, oameni din părțile Sibinului sau de pe Tisza care au făcut drumul pe jos sau cu carul și care pîna la sfîrșitul vieții nu consideră acel drum ca fiind cea mai importantă înțimplare trăită. Cu actual de la Alba Iulia s-a identificat și alt eveniment, petrecut puțin mai tîrziu, anume intrarea în Cluj a regelui Ferdinand și a reginei Maria, amintind pe cei albi, sau cel puțin astăzi mi-au povestit cu vocea gîțuitoare de emoție monția mea care a fost de fată. Mai tîrziu mi-au povestit maramureșenii cum s-a plecat pește Gutii la Baja Mare, în frunte cu Ilie Lazar din Giulești, fortind lărcarea orașului ostile pentru a luce treptul spre Alba Iulia. Si înțelegind că a însemnat Alba Iulia pentru generația ce mă precedă, am socotit că n-a fost deloc întunecător că el care să organizează adunarea și că care nu a fost sufletul el, precum și foarte mulți dintre participanți — flăcări asemeni ardelenilor — au fost primit de care s-a dobită comunismul în urmă cu 45 de ani, atunci cînd se-a însemnat și se-a coborât pe tron o jumătate de veac în subsolul istoriei. Făuritorul ordinar de la Alba Iulia nu umplut închisorile și lagările de exterminare din anii '30 și pînă tîrziu către mijloaci deconvenționale.

Ginduri amestecate mi-a trezit și în urmă cu 22 de ani, aniversarea adunării de la Alba Iulia, atunci când se împlinise o jumătate de secol de la Revoluție și, însă, în vara lui 1902 și făcând cincisprezece luni marâncă abușionă a "Sighetului", nu deseară de călărit, amintim în care să fi fost, mai degrabă acum în noaptea pe care deci într-o pale, victimile pătrunse în stârșia închisorii a orășelui. Venite de la București o comisie de "șovârani și mulți de galăpușire" pentru eliberarea identificare a locului în care s-a făcut urâtul sucul cu trupul lui Iuliu Maniu, nemulțumiri se și dă unde să-l asculta

cide rezabilitarea și folosirea numelui său. Se pare că fie evenimentele din Cehoslovacia, fie convingerile că se poate organiza „kitsch-ul” istoric și fără evocarea eroilor transformați de partid în martiri, au făcut ca lucrurile să rămână neschimbate. Adăugind episodul milenile de temniță grea

lamentului de a face din 1 decembrie zi națională. Cîți din cei care au luat această hotărîre au fost implicați în ultimul sfert de veac în folosirea datelor memorabile și a simbolurilor istorice ca mijloc de consolidare a dictaturii comuniste? Întrebarea a devenit încă mai gravă după ce, la

legore și colaborare dintre cele două țări vecine, zonă în care frontierele devin tot mai elastice și mai permisibile.

Am multe motive de a fi angajat cu tot suzeriul în cultivarea valorilor trecutului nostru istoric și a idealurilor generatiilor precedente: ca român, ca ardelean, ca istoric, ca martor mediat la acul de la 1 decembrie 1918 prin parinti, a căror viață a fost atunci marcată decisiv. Dar în acestă lungă perioadă nu se pare inaceptabilă accentuarea univiersărilor care exacerbă amintirile colective cu colorată xenofobă. Am convingerea că am ajuns la o bifurcație unde cultivarea sentimentului național trebuie să fie dublată de toleranță, de disponibilitate pentru înțelegerea celui care se află alături, de capacitatea acceptării dialogului. Fără aceste din urmă condiții și fără luarea în considerare a intereselor generației viitoare, supralicitarea unor evenimente istorice cu semnificație națională risca să frinze și să fulgișe progresul și democra-

Am vorbit de supralicitare amintindu-mi sistemul și coordonatice pe care s-au organizat în ultimul sfert de veac ascunsele aniversări. Exploatând capitalul reprezentat de sentimentul național și buna credință a unor categorii sociale și profesionale foarte largi, parțial n-sfida obligația morală de a recunoaște morilele adeverărilor autorilor acestor confiscații în celuilalt dictatorial comunism organizând întotdeauna la nivelul sectiei sale de propagandă o vastă și savârșită campanie de manipulare.

ne de remediere, a trecutului conform intereselor politice ale prezentului. S-au găsit destui feluri să onorezi și să mărești ceea ce se întâmplă astăzi în lume, să te adresezi unor evenimente care au loc în prezent, să te adresezi unei situații care nu există.

Stăda adesea și bunul sămătiorie.
Ar fi bine ca sursa infecției să
consevereze căreia se manifestă în ac-
cel domeniu, într-o perioadă de 1 decembrie și anumitele
rezervorii sensibile să răspundă cu
un număr rezabilabil. Acești ultimamente
de ferme sunt mult mai deosebite de
alte. Dar multe din cele subiecte în
ultima luna de o săptămână trebuiau să
intervene și să constituie semnul de
alarmă împotriva moartea interesaților



Marele Congres de la Alba-Iulia.
Președintele Dr. Hossu, delegație boalașilor și alipirii
de la mormântul Regelui Carol I în memoria României.

mai — ca care au înfăptuit Alba Iulia, sănătatea tragică a definitului său care l-am sărit la Caldărani înainte ca el să se întângă — am în vedere pe componentii greco-catolică Tușa Buzău, cel care a glăsât în Alba Iulia hotărîrea solemnă a adunării — am stat odată în plus că oamenii dictaturii comuniste nu au vrut împărtășită nici ușul și nici eamenii, cam ca să răspundă importanței devenirea lor. În prețul partizanilor și a muncitorilor săi a simbolurilor trecentenului românesc, sau în care stăpânește fructul la organizație unor excorbiante și adunători penibile — instrucții interzise, recrutează.

nu vor săptă de acest sentiment contractoriu nici acum, ba și mi-a

eisă și cu mare pompă o semicen-
nului Dictatorului de la Viena. Pe-
probabil că noi suntem mulți din ei, care au
trăit tragedia secolului zile de la încre-
puturile confuziunilor mondiale, dra-
me individuale și collective, dar ur-
mările concrete ale acestui dictat-
or și ale duresei porțuri istorice noastre
contemporane sunt simbolul de pusie
multă vreme. M-am întrebat deodată ce
se va întâmpla cu ceea ce ar trebui să
câștigă vechiul canionism în gura lui
Nicolae. Căruia, francez sau german,
nu ar fi venit să se impună în poziții naționale,
ca împlinirea forțelor supremă al su-
stăinătorii, și că în două luni succitive de
anexarea de către Germania a Alsacei
și Lorenei, de vreme ce ele au repre-
zentat la Franță atât în 1919 cât și în

· 10 ·

N PERSONAJ EMBLEMATIC AL UNIRII: CARDINALUL IULIU HOSSU

patru decenii, nu adevărată, ci nu-în rare răspunderi îndatorită sau ale patrund adesea respectul nostru și pentru jertă-sau scris cărti despre bunini nimic despre unică, după exemplul său despre Basarabia și despre români. Săraci de facut. Venirea lui în Decembrie exemplar al patrund prin cuvinti, prindinț pentru infâșari. Un reprezentant care, prin recititudinat toate riscurile fățu toate persecuției Libelus Valenorandum (1892) și emisitate. Si — spune românește — persoanele nu au venit nici de la grofi, ci de

oare religioasă de la Adunarea de la Blaj, unde s-a strigat cu Tara și fără unire din 1913". N. Hossu, cel care a Proclamat prin Iudea Ardealului la

deci, în amintire, sonajele emblematici și Iuliu Hossu.

În familia unui preot Hossu a urmat, pînă, o trajectorie tipică studiilor elementare și confesionale românești, după absolvirea Superior Greco-ecclastică trimisă la Roma, membratură în filozofie (1910). Întors în țară, și titular la nou-instituție din Lugoj, iuliu, ca preot milișean în spitalul munitorii trimisi rănitii colectivei perioade, a ziarul „Curentul”, săt din dreapta pa-

cel mai tîrziu episcop bătrân seculului episcopatului, în 1938, episcopul. Poziția Puterii pe 21 de treze, vînători își intensifică organizarea despicătoare Austro-Ungaria și echilibrul Regat. În Cluj, în 26 octombrie cere credincioșilor său Național, ca unica din Transilvania. La Mare Adunare a sa, Hossu a fost celălătă reprezentantă și a rovinată cu cuvintele: „Mare, una și în veci și în urmărișat cu P. S. Sa episcop de Caransebeș (n.m.), în fața multilor sclamați și plină avea să povestescă sau. P. S. Sa a adăugat cum ne vedeti aici, oca să rămînești, toti fratii români mai tîrziu, ca să fie frățat uni-

cei mai tîrziu episcop bătrân seculului episcopatului, în 1938, episcopul. Poziția Puterii pe 21 de treze, vînători își intensifică organizarea despicătoare Austro-Ungaria și echilibrul Regat. În Cluj, în 26 octombrie cere credincioșilor său Național, ca unica din Transilvania. La Mare Adunare a sa, Hossu a fost celălătă reprezentantă și a rovinată cu cuvintele: „Mare, una și în veci și în urmărișat cu P. S. Sa episcop de Caransebeș (n.m.), în fața multilor sclamați și plină avea să povestescă sau. P. S. Sa a adăugat cum ne vedeti aici, oca să rămînești, toti fratii români mai tîrziu, ca să fie frățat uni-

cei mai tîrziu episcop bătrân seculului episcopatului, în 1938, episcopul. Poziția Puterii pe 21 de treze, vînători își intensifică organizarea despicătoare Austro-Ungaria și echilibrul Regat. În Cluj, în 26 octombrie cere credincioșilor său Național, ca unica din Transilvania. La Mare Adunare a sa, Hossu a fost celălătă reprezentantă și a rovinată cu cuvintele: „Mare, una și în veci și în urmărișat cu P. S. Sa episcop de Caransebeș (n.m.), în fața multilor sclamați și plină avea să povestescă sau. P. S. Sa a adăugat cum ne vedeti aici, oca să rămînești, toti fratii români mai tîrziu, ca să fie frățat uni-

Români Mari sunt, însă, ant de intensă și culturală. Suntem, însă, noi și înțelepti, în care se scrieaza, într-o frenetică său prelucrare că răstoane nu avea să încălță în mijlocul vostru, împărtășindu-se între credincioșii români și românești. Rosedinta episcopală este totuști scutită de o asemenea orimăldă sau. P. S. Sa a adăugat cum ne vedeti aici, oca să rămînești, toti fratii români mai tîrziu, ca să fie frățat uni-

cei mai tîrziu episcop bătrân seculului episcopatului, în 1938, episcopul. Poziția Puterii pe 21 de treze, vînători își intensifică organizarea despicătoare Austro-Ungaria și echilibrul Regat. În Cluj, în 26 octombrie cere credincioșilor său Național, ca unica din Transilvania. La Mare Adunare a sa, Hossu a fost celălătă reprezentantă și a rovinată cu cuvintele: „Mare, una și în veci și în urmărișat cu P. S. Sa episcop de Caransebeș (n.m.), în fața multilor sclamați și plină avea să povestescă sau. P. S. Sa a adăugat cum ne vedeti aici, oca să rămînești, toti fratii români mai tîrziu, ca să fie frățat uni-

După sfîrșitul războiului, el este bine înțelept că se urmărește o nouă perioadă trebuitoare să nu considerăm invadatorul său învecinat. Tăvorindu-mă în ceea ce priveste să se întregolească pe lângă armelor, în nouădilecție se prevedea ridicarea vechei impreună care stau să vine-

rumpește este drept următorul acestor direc-

Prințul acuzație plină întră mil. Unu Domnul și vînători. Pe sfîrșitul de opinie, acesta spunea de pe buzele lui nostru. Credința trezită în Litu și Lăpușnică lui în Tocile, în Dumnezeu și în Iudea.

PERA REVIZUITIONE și face în 1 Decembrie judecădări și un sindicatul revizionistă într-o urmărișă Europei de Est.

Unii nu sunt curiazi să știe, unii nu căuta diferență, că de impresionare, unii

nu sunt cunoscători și nu profunzi, unii și-n aminti, adesea cu colțuri, rolul de teleserii.

Prințul primele instituții vizante de

nume a unul neam întreg. În numele lui Dumnezeu, întră care a crezut și a nădăjduit, a rostit-o poporul întreg în 1 Decembrie 1918, din toate culturile a-cestui Ardeal, unde dintru început și pînă astăzi numai noi și pămîntul pe care ne-a așezat Dumnezeu am rămas neclintiți. Toate au trecut și s-au măcinat. Singur acest neam a rămas nebăruit, în creștere; puternic cind era mai împărat pentru că s-a identificat cu dreptatea lui Dumnezeu. Bun aliat și arătat. Bunul nostru Dumnezeu. Sa-i păstrăm credință. Tratatele ne-au afișat aici. Nici o palmă de loc nu a așezat sub picioarele noastre de tratate. Ele au recunoscut revizuirea lui Dumnezeu și o chezăguiesc cu onoarea neamurilor și a tărilor care le-au semnat.

Din înțima Ardealului grăbită să neamul întreg, tuturor, peste toate grăditele. Cine are de rezultat să revizuiască înainte de toate constanță.

Nici am fost din veac, nici suntem și nici rămînem. România pe vîcă intregă și nedorășită.

Întemeiată pe dreptatea lui Dumnezeu și nestrămutată în credință și apărăram cu orice jertfă. Dar Domnul putere va da poporului său și va binecuvînta poporul său cu pace. Amen.

(Patria, Cluj, XIV, nr. 249, din 3 decembrie 1933)

Clinii războlului sfâsie din nou Europa. Trupul României este sfîrtecat. În Ardealul de Nord-Vest, o bună parte dintre români își caută scăpare de vîcisinădinile neupsaiei horthyste fugind spre teritoriile libere. Episcopul rămîne.

Noi ducem înainte lucrarea în slujba sufletelor nouă incredință în mijlocul vostru, cu totă puterea sufletului nostru și cu totă dragostea intimă noastră.

(Circulara Episcopală Nr. 6163, din 3 septembrie 1940)

Ocupația horthystă debutează cu evenimente singeroase. În 13 septembrie 1940, cind primul ministru al Ungariei, Pál Teleki, se află la Cluj pentru a pregăti vizita lui Horthy, episcopul îl strângă atenția asupra necesității strângente de a se lăsa măsuri pentru pedește severă a celor vinovati de maxi-crimele de la Ip, Tiszavas și Huédin. Telega: „Noi ducem înainte lucrarea în slujba sufletelor nouă incredință în mijlocul vostru, cu totă puterea sufletului nostru și cu totă dragostea intimă noastră.”

(Circulara Episcopală Nr. 6163, din 3 septembrie 1940)

Ocupația horthystă debutează cu evenimente singeroase. În 13 septembrie 1940, cind primul ministru al Ungariei, Pál Teleki, se află la Cluj pentru a pregăti vizita lui Horthy, episcopul îl strângă atenția asupra necesității strângente de a se lăsa măsuri pentru pedește severă a celor vinovati de maxi-

crimele de la Ip, Tiszavas și Huédin. Telega: „Noi ducem înainte lucrarea în slujba sufletelor nouă incredință în mijlocul vostru, cu totă puterea sufletului nostru și cu totă dragostea intimă noastră.”

Efectele tratamentului exterminator aveau să-și arate măndeale. La 11 iunie 1942 a murit episcopul de Oradea, Vasile Ferentz, iar la 21 iunie s-a slins, în brațele lui Hossu, episcopul Ioan Suciu și Blajului. „Gardianul, încercând să-l îndepărteze de muribund, l-a pălmuit pe Episcopul Hossu cu atită brutalitate, că l-a doborât la pămînt. Episcopul Suciu și mai avut, însă, puterea de a-l apostrofa pe gardian: „Nu ulta! L-ai pălmuit pe vestitorul României Mari!“

Dar forța secretă a unor asemenea nameni nu tine de lumea aceasta. „Acolo, în suferință, sănătatea împreună, flămînd și batjocorită, dar nu reușit, cu ajutorul principiilor de viață creștină (...) să discutăm împreună, în pace și prietenie, despre toate chestiunile umane și divine, naționale și confesionale, care toate se pot rezolva dacă omul este mai înțel om. Acolo unde omul este pătruns de Dumnezeu, nu mai poate fi ură. O legătură mișcătoare îndebătă să-a creat, în special, între mine și episcopul Marion Aron și Adalbert Boros“, având să provoacească actualul mitropolit al Bisericii Greco-Catolice, I.P.S. Alexandru Todea, care împărțește celiula cu episcopii maghiari și germani din Transilvania.

Putea după ce se stingea era de-a treia victimă de rang episcopal — mai tîrziu episcop Tit Lichu Chinezu, muier la 18 ianuarie 1955 — episcopul Iuliu Hossu, Alexandru Rusu și Ioan Bălan au fost transferați în mijlocul ortodoxe, unde tratamentul avea să se imbunătățească în timp, pînă la morțitate.

Semicentenarul Marii Uniri îl găsește pe episcopul Hossu la Căldărușani, așteptând senin cauza biruinței. Scrisese nemurătoare memorii — rămasă fără rezultat — în care ceruse restabilirea bisericei sale. În fiecare zi, celebra singur, în calea lui, Bihorul. Silueta subirea, de ascet îmbrăcat în haine ecclastice din lînhă neagră, putea fi văzută tăinuind lungi plimbări pe malul lacului.

In primăvara lui 1943, din îndepărțata Cetatea Hunedoara, sosege vestea înțelegerii pontificale de a-l rădica la conștiul de cardinal. Statul român a stată să accepte documentul de la Roma, spre a primi hainei purgătoare și condinție de a nu se mai întrebi nemodul. Cetățenii români de Ardealul ocupat nu vor pleca nicăieri. „Hanno nisi, in larmis, in mijlocul regurilor mea, ca impăratul să-mi trăiască mea și a mea, și să-mi sprijină mea moarte.“

După sfîrșitul războiului, el este bine înțelept că se urmărește o nouă perioadă trebutoare să nu considerăm invadatorul său învecinat. Tăvorindu-mă în ceea ce priveste să se întregolească pe lângă armelor, în nouădilecție se prevedea ridicarea vechei impreună care stau să vine-

rumpește este drept următorul acestor direc-

Prințul acuzație plină întră mil. Unu Domnul și vînători. Pe sfîrșitul de opinie, acesta spunea de pe buzele lui nostru. Credința trezită în Litu și Lăpușnică lui în Tocile, în Dumnezeu și în Iudea.

PERA REVIZUITIONE și face în 1 Decembrie judecădări și un sindicatul revizionistă într-o urmărișă Europei de Est.

Unii nu sunt curiazi să știe, unii nu căuta diferență, că de impresionare, unii

nu sunt cunoscători și nu profunzi, unii și-n aminti, adesea cu colțuri, rolul de teleserii.

Prințul primele instituții vizante de

AJUNUL CRĂCIUNULUI

1914

Evanghelia păcii însingerotă. 1914, începutul durerilor. Înpămințător început. Trupul și sufletul omeneirii singurează în partile cele mai nobile. Puterea ușii și intunericul ne stăpînește. Cine poate asculta glasul îngerilor purtând solid mintuirii lumii? „Morire intru cele de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoie“. Împăcare cine o ascultă? Unde, sătroti în lumea fără pace?

Totuși, cu totii oscilă în adincul sufletului lor. De pe toate fronturile, din toate spitalele, din toate tronzele, sufletele ou plecat ocasă de Ajun de Crăciun. La părțile, la soții. Au colindat. Scumpă și sfintă colindă să cintă din adincul sufletului la Crăciunul din 1914. Păstrează în toate zilele vieții mele neseară amintirea Crăciunului marilor suflete. Crăciunul prăznuit cu voi. Amintirea fericii voastre la auzul cuvîntului românesc rostit în sălile spitalelor, căutând docă se ofla ocoala vreun român. Cum răspundești, opriș la față de bucurie, cum olergi către preotul care cu drag vă cerceta, cum spuneați că sunteți fericiți, că și cind ați vedeao pe părinții voștri și pe scumpii voștri prunci, pe soții și pe frați. Că vă simțiți înținderi cu zece ani și alte cuvinte de fericiere. Si cu toate acestea pentru că ați auzit cuvînt românesc, mingindu-vă în credință, întăridu-vă în nădejde. Scumpă mi-a fost colindă pe la voi, scumpă mi-a fost colindă voastră, trimisă pe aripile credinței spre vatra cosei voastre. Scumpă mi-a fost sufletul vostru plin de dragoste creștină și am simțit durețea trupului vostru chinuit pe patul durerii, putile iadului n-au putut birui credința lăsată cu sfîntenie de ocasă, n-au putut clătină nădejdea voastră intru dreptatea lui Dumnezeu. Vă amintiți cel 800 căi v-ați putut purta pe picioare din cele 300 de spitale ale Vienei imperiale. Vă amintiți Ajunul Crăciunului din Rathaus, „primăria din satul împăratului“, cum ați spus unul dintre voi. Vă reamintiți, de bună seamă, lacrimile pe care cu totii împreună le-am văzut cu prisosință, cind ați lăsat să vă îmbrățișez cu dragoste pe toti, dimpreună cu cei ce zăceați pe patul durerii. În toate părțile, să vă sărat rânte voastre scumpe, scumpele voastre râne, care erau ranile trupului noamlui nostru, întrucătare care trebuia ca noi toti să ne vindecăm.

Dumnezeasca colindă să înălțe de pe altorele sufletului nostru către Domnul, un nou Memorandum, acum către împăratul împăraților și Domnul domnilor, în noaptea noastră. Sale după trup, peceluit cu singura jefie Neamului de dreptate. Păstram că o comodă sfintă amintire. Docă am consumat să spun un cuvînt, a fost pentru voi. De la oceastă tribună cred că o să ajungă cuvîntul dragostei mele la mulți dintre voi, care împroună ati colindat, buni, nebiruți memoranduși.

Păstrați amintirea sfintă! Păstrați credința, Izvor de putere susținător! În 1916 a adus jefie supremă, jefie ordernă de tot. Trupul

Domnului a plinit dreptatea, am ajuns Zina Invierii. Ca fiu luminii să umbără, căci zilele reale sunt, în pace, cu dreptate, să muncim, cu suflet credincios, nebiruți. Cu bunăvoie lojo de toți. Cu dragoste. Sîntem ocasă. În lora noastră, la votul noastră, în mijlocul scumpilor noștri. More dor al lui Dumnezeu. Să colindăm fericiți! „Morire lui Dumnezeu intru cele de sus și pe pămînt pace, între oameni de bunăvoie“. Cu totă dragostea:

IULIU HOSSU



REFLEXII LA O ANIVERSARE

Stai și mă gîndesc, incă să ghiceșc ce, anume poate aștepta de la mine un roman cu ocazia zilei de 1 Decembrie. Un jurămînt de credință? Ce rost ar putea să aibă? Oricum, acest jurămînt nu înlătușe pe nimic, din moment ce nu-mă puin pronunță decât în numele meu. Iar eu sănătă doar unul din două milioane de maghiari din România. De altfel, U.D.M.R.-ul să-a pronunțat deja în numele acestora (deci și în numele meilor atunci cînd și-a afirmat loialitatea față de pară). Pe urmă, românii de bună credință acestora trebuie să fie de ajuns, iar pentru ceilalți orice repetare ar fi de prisos: dacă nu ne-aducem o dată, de două ori, nu ne-ar crede chiar dacă am să săptămînal o declaratie solemnă în acest sens.

De aceea cred că românii așteaptă de la mine altceva, și anume: sinceritate. Sa le spun sincer și înseamnă pentru noi, maghiari din România, zina de la 1 Decembrie, sperând într-o lîngănașă

OPOZIȚIA

în căutarea timpilor pierduți

Criza acută a societății românești, sentimentul lipsei de orizont se leagă în măsură insemnată de slabiciunile opoziției politice, pusă sub semnul întrebării de însiși susținătorii ei din primele luni. Momentul 28 ianuarie a reprezentat, fără doar și poate, o victorie semnificativă, dar a fost și începutul unui declin. „Pină atunci nu se punea problema diferențelor programatice căci trebuia, în primul rînd, instaurat statul de drept și în această privință părerile coincideau”, ne-a declarat dl. Sergiu Cunescu, președintele PSD.

Partizanatul entuziasmat, angajamentul nemulțumitor de nici o suspiciune au fost, incertecit, erodate de successive declarații. Neobligați cu ambianța luptei politice, oamenii au fost, cu sau fără îndreptare, dezamăgiți de sinuozațile, de cederile, de totuși recuzata unei „diplomati” pe care nu aveau, încă, perspectiva de a o judeca la adevărată sa valoare. Pe de altă parte, lipsa de flexibilitate, limbajul ligur, plin cu excesiv pe un trucu cu valoare mulțumită, au speriat și îndepărtați pe mulți alii.

Partidele de opozitie, cele care conținează efectiv în competiția politică sînt puse, astăzi, o dubă acuzație: 1) S-au dovedit incapabile să-si concerteze eforturile; 2) Nu au propus o alternativă viabilă.

Caracterul transjanic împotriva acuzațiilor vehiculate frecvent, în vorbele de la sine despre starea de spirit a multora dintre noi, iubirea s-a transformat în dezamăgire și, apoi, în resentiment. Chiar imediat după 28 ianuarie, un grup de intelectuali (temperamente colericice) s-au grăbit să doa un comunicat prin care se considerau trădăți de partidele care să fi căzuți de zecile de miș de naiv din urmă pentru ignobilă interese politice. Mai tîrziu vor fi regretat aceste izbucniri emotionale dar, suspiciunea, odată născută, a supraviețuit și a crescut, alimentată de multe din imprejurările care au urmat. Partidele intrate în mecanismele puterii, după constituirea C.P.U.N.-ului, s-au îndepărtați inevitabil de opinia publică, au rupt relația cu strada, lăsând un spatiu gol pe care l-au umplut zvonurile și interpretagiile mistificate. Ce este adevărat din faptul că domnul Radu Cămpeanu a făcut concesii F.S.N.-ului? Poate nimic, dar clinișii colaboratorilor săi apropiatii s-au dezis, ca și înainte, și colportau zvonuri neînștiințătoare. P.N.T.-c.d. a rămas mereu deasupra oricărei bănuirilor datorită poziției sale inflexibile, dar și s-au tras de-nici o mulțime de alte neajunsuri. Să mai spunem că episodul Piața Universității a reprezentat în viața noastră politică un fenomen cu efecte contradictorii. Acolo s-a realizat nucleul afectiv al unei opozitii cu bataie lungă dar, din cauza că nu aflat în plină campanie electorală, partidele au fost învîntate de-o parte, conținându-se atunci o despărțire ce să accentueze pe parcurs. Lupta pentru putere începusă să aibă, chiar în conținutul celor care susținuse opozitia, o conotație negativă. Aspirația exagerată de puritate morală, aspirația născută în decembrie, pare să nu mai găsească nici un sprînj în activitatea partidelor.

Atunci ne-am spus: Mai bine singuri!

Partidele politice apărute imediat după revoluție, P.N.T.-c.d., P.S.D., P.N.L., și care se revendicau, în mod programatic, de la tradiția democrației antebelică, au avut de luptat din prima clipă pentru a depăși condiția care îl se rezervașe: accusa de simplă buclărie politică. Anul trecut, în decembrie, proclamația F.S.N. lansase ideea pluralismului politic dar, astăzi cum an constatăt la puțină vreme după acesta, grupul instalat la putere parecă pres puțin dormic să permită și altora accesul la dicție. Domnul Silviu Brucan elaborase teoria democrației în sinul Frontului care ducea, în linie dreaptă, la situația partidelor unice. La 28 ianuarie, partidele au luat o poziție comună, impunându-se ca forțe reale în viața politică. „Noi am continuat și după aceea să ne consultăm cu celelalte partide – ne spune domnul Cunescu – și se prevedea să facem o alianță politică pentru alegeri, gîndindu-ne chiar să luăm pe lingă noi și alte forțe democratice create în România. Nu s-a ajuns la acest acord deoarece unul din celelalte partide nu a acceptat soluția pe care o propussem la început”. Proiectul cartelului electoral inițiat de P.N.T.-c.d. a căzut din cauza opoziției P.N.L.-ului care ne-a oferit astăzi explicații fără echivoc. Refuzul participării la alegeri pe liste comune nu a fost inițiat de conducerea partidului. La Delegația Permanentă din primăvară, ne-a spus domnul Paul Păcuraru, secretar cu propagandă, toți reprezentanții județelor s-au opus categoric acestei idei. Organizațiile locale ale P.N.T.-c.d. se umpluseră de oameni de calitate indolealnică care și clu-

roa ca să ne prezentăm în alegeri cu orice risc, pentru că prezența în Parlament este obligatorie. Trebuie să fiu prezent pentru a lăsa parte la forumul unde să exprimă părerile politice și unde se ia poziție față de ceea ce se propede ca legislație nouă”. P.S.D.-ul a propus ca „pentru președinție să nu se propună alți candidați și să fie lăsat domnul Iliescu singur”: propunere care va fi făcută, bănuim, întimpinată cu simțire condescendentă. Întrucât numai P.S.D.-ul nu și avea candidatul său propriu.

Sabotarea Parlamentului după alegeri a fost, de asemenea, respinsă, astfel încât, ne spune cu amărăciune domnul Coposu, care nu s-a abătut o clipă de la linia gîndirii sale, ignorând adesori conjuncturile: „Am rămas singularizați în intenția noastră de a marca ilegitimitatea regimului.”

Sentimente înșelătoare

In 28 martie, imediat după conflictul etnic de la Tîrgu-Mureș, domnul Radu Cămpeanu face apel la U.D.M.R. să dea o

tigăsoră, aproape spontan, o largă împopularitate. Se certă între el, facăsoră cîciu din sediul, dovenișorii aproape repărați și asocierea cu el, în cartel, luate chipul unei mezalante. În al doilea rînd, chiar propaganda centrală a partidului irita pe liberali, inclinându către formularul



Fotografie de EMANUEL PÂRVU

concise și sobre. „Atunci ne-am spus: Mai bine singuri!”

Retragere cu torțe

Domnul Corneliu Coposu, președintele P.N.T.-c.d., ne asigură că a inițiat, în fiecare imprejurare importantă, un proiect de acțiune comună. A lansat propunerea retragerii din alegeri dar aceasta a fost întărită de un refuz de principiu din partea P.S.D.-ului: „Noi am fost, ne spune domnul Cunescu, cei care am pledat vî-

declarăție comună. Propunerea e primul cu entuziasm în tabăra maghiară. A doua zi, Dinu Patriciu și Radu Borolanu se prezintă la sediul din Herăstrău 13, unde s-a redactat și semnat declarăția. „A fost o lovituri sub centură dată lui Iliescu și lui Károly Király” – își amintește cu satisfacție domnul Bitay Odón, purtătorul de cuvînt al partidului. De ce împutrivă lui Király? „Pentru că domnul Király, desigur candidat pe lista U.D.M.R.-ului, era fesnit și, pînă în 17 mai, a propovîndut candidatura lui Iliescu”. „După alegeri, înțeleg că domnul Radu Cămpeanu s-a îndepărta-

foarte mult de noi și nici un maghiar, subliniază cu ironie domnul Odón, n-o să-i mai dea votul.” (În trecut îi spus, chiar îoi, 22 noiembrie, o delegație de la Satu-Mare cerea domnului Cămpeanu să întrevadă de la un om în scopul înființării unui partid liberal maghiar.)

Îndepărtarea de liberali a provocat o fundamentală modificare de atitudine care a aruncat o punte neasteptată între U.D.M.R. și P.N.T.-c.d. „Am descoperit că opiniile noastre converg în multe privințe și încit putem să uităm gărzile lui Ma-

nu. Conturarea noii alianțe are, poate, o semnificație care trece dincolo de simpla conjunctură politică. P.N.T.-c.d. se revendică cu insistență de la vechiul Partid Național din Transilvania și nu pierde niciodată să aducă la lumină fapte cu puternică incarcătură emoțională. Maghiarii își pot, la rîndul lor, dezgropa straturi succese de resentimente și încit noul dialog început să putea să condită renașterea relațiilor dintre români și maghiari.

Noduri și semne

„După alegeri a fost o perioadă de sarecare descurjare generală și de recăsătorare a pozițiilor politice. Partidele, conținându domnul Cunescu, și-au făcut analiza propriilor activități, și-au inventariat dificultățile și au început să se reorganizeze pentru viața politică care trebuie să înceapă... În foarte multe probleme, partidele de opozitie au avut în Parlament atitudini comune. Toată lumea și-a dat seama că este necesar ca forțele democratice din țară să, precis, nu numai partidele, ci toate forțele democratice să-si coordoneze activitatea pentru principalele direcții care sunt de urmat pentru instaurarea unei aderări democratice.”

Nu ne putem îndoia de seriozitatea unei intenții care a strins principalele partide de opozitie în mai multe rînduri în masa trăsătrivelor. Ideea de la care s-a plecat a fost simplă: constituirea unui organism care să permită opoziției să acioneze unitar în imprejurările importante ale vieții social-politice. La un moment dat, P.S.D. face public un apel pentru constituirea unei Convenții Naționale pentru Democrație la care sunt invitate, înălțuri de partide și cîteva grupări sindicale. Atât doar că, din lule și pînă în noiembrie, grupe de lucru, care n-au fost nici măcar totdeauna același, s-au întîlnit și au discutat în sedințe prelungite pînă noaptea tîrziu, fără să reușească să se pună de acord asupra unor aspecte preliminare. Desigur că s-a dus vreme cînd oamenii puteau ignora diferențele programatice și se agăta acum cu o acribie avocațească de o formulare sau altă. În plus, discuțiile s-au diluat într-o vorbărie fără substanță care a înfîrțat excesiv încheierea acordului preliminar. Domnul Bitay Odón nu și-a putut represta o ușoră ironie, comentind directă nestipălită a vorbirilor de a-si comunica păreri personală, chiar dacă ele erau marginale în raport cu problema ce trebuia dezbatută. Pînă la urmă, fiecare să-si avut parte să se frustreze și nemulțumire.

Au încercat să descrieze un dezacord de principiu, dar am fost asigurat de un martor al conveorilor că a fost o cărtă pur terminologică. (Să îi se spună Forum sau Convenție? Să îi se adauge atributul „antialitar” sau nu?) Cărtă animată, în subsidiar, de ambiții personale și de docină fizică, partidul de a ocupa o poziție cit mai avantajoasă. Opinia este primită. S-au conținut, totuși, pe deasupra impreciziile de exprimare și verbozitățile excesive, două idei care nu sî-a ușărat concilierea. Pe de-o parte ideea unui organism larg care să cuprindă, cum spune domnul Cunescu, pe lîngă partide, și alte organizații apolitic, sindicale „care exprimă, într-o foarte mare măsură, cerințele populației”. Urmarea și dezavantajul implicit ar fi că un astfel de organism nu s-ar putea implica în competiția politică, telurile sale fiind, în special, de natură morală. (Sindicalele, prin cîteva specifice activități lor, rămîn, vrind-nevrind, în afara unei opiniuni politice precis definite.) Avantajul ar fi, însă, acela că mase largi de oameni ar putea fi antrenate într-un efort conștient de rezistență la tendințele totalitare și puterii. Ideea realității, susținută de domnul Radu Cămpeanu, liderul P.N.L., este aceea a concordanței opoziției strict parțiale care să poată reprezenta o puternică și eficientă politică. „De ce să ne temem? Noi de-acela existăm, ca să facem opozitie.”

Directorul S.R.I. atenționa partidele că neîntelegerile care le minăză activitatea sunt în profilul unor forțe obștice și anti-naționale. Pînă la fantomele amenințări ale domnului Măgureanu este sigur că cîmpionii din rîndul opoziției favorizează forțele antidemocratice, conservatoare, cu o identitate bine-cunoscută, iar în vreme ce tratativele pentru semnarea Convenției continuă, în stradă se manifestă o opozitie virulentă care a uitat parță de existența partidelor. ■

HORATIO PEPINE

Ce-ași zice, dacă v-ă spune că României inviate, cel mai mult i-ar conveni un sfat al tinerilor. Ar fi cu adevărat o minune, ca mulțimea unui popor, depășind teama și orgoliul că și-ar putea strica istoria, să ia hotărîrea de-a așea intelepciunii tineră în jîlurile vulnerabile ale tării și de-a consimți, neînțirzi, să-si caute sfârșitorii în rîndul tinerilor. Ce-ar fi mai potrivit, vă-nțreb, ca împrejurarea acestel convalescente penibile și dureroase prin care trece țara, după oribile ietărge ideologizante care i-a paralizat firea, decât să-si încredințele destinul, prestigiului incorporel, specific realismului tinerilor, calitatea lui diafane, lăsând oricând să se întreăreasă „ariile meliodioase” ale idealului. La urma urmelor, doar politica și generozitatea virștelui îl face pe tineri să rămână deosebite, observindu-ne cauna, tacută.

Si totuși, odată ce singele din decembrie a fost singură tineră, iar puizeria trupurilor afișate acum sub larbă este în realitate o puizerie de semințe tineră, și tinerilor este de drept ceteata și locuirilor ei!

Vi se pare prea simplă judecata mea? Să-i ascultăm atunci pe virșinici! Bine, bine, să-i ridică glasul bătrinilor, jos pălăria pentru că au făcut dar, dragilor, una și jertfa lor sublimă și alia politica, bat-o îngrijit și tehnică cîrnușiril. În ce fel să ar putea descurca, sau creduli și cruci la minte cum sunt, cu „aparatul” răsăriturilor al reșvanelor, care plindeste speriat și gata să ucida din nou, sau mai ales cu violența micerosă a cancelarilor diplomatici mondiale? Cum ar putea ei, frumosi tineri, lipsiți de scepticismul senectutii, să îngăduie cabala respinsătoare și rău util? care impune, de cînd lumea, o putere viabilă?

Cum ar rezista el, fără a fi doborât de dezamăgire și mărasim, să impună dorul de absolut, care le definește felul, cu firmiturile făde ale aderărilor relative, care construiesc, cu toatele, ratuniile răzlete ale acestor teribile vîlă a plingerii, care e lumea?

Într-un cuvînt, nu strigă bătrinii tării, în ce fel vă-nchispiți e-ar putea lucra împreună cîstea fără de sușinătare a tinerelor cu întelepciunia ofișă a acestor lumi? Să recunoaștem că întrebările sănătate și că au destulă dreptate, bătrinii, dar tot acestea le hrănesc și nefericit. Fără orifice va fi nefericit, atunci cind va avea numai dreptate și suficient să privescă în jurul său cu atenție, și să își ca încă din cap la opinia ta, și cît să clipi, dreptatea curioasă trece de partea ta. Aici cred că re-ai greșit virșinici, în ultimile 11 lumi.

Au vrut, must, înlocuind de la începutul începutului, să aibă dreptate.

Si-ntr-un tîrziu, nu și avut-o, dar cu un preț amar, anume acela de-a rămine singuri. Aduceti-vă amintire că ei au fost primii care, fără să se codească, cîstă de putin, să-si repeză bravi, direct în zona cea mai fierbință a politicului — opoziția — după ce, decenii la rînd, vegetaseră apatici, supuși unei lente și lugubre exermătări. Lăsând deosebită tresări-

SFATUL TINERILOR

rea imprevizibilă a vechilor elanuri frînte, pe care le credeau îngropate în amărăciune și care, dimpotrivă, au răbufnit perfect, teferă, bătrinii și-au mai închipuit că ar fi singurii care au competența de drept a istoriei recente, dreptății și supra evenimentelor trecute și viitoare, el și asupra a cesa ce ar urma să-nțreprindem, ea să ieișim la îllan.

Si cu toate asta, nu de mult, unul din liderii venerabili ai virșinicii declară plin de o curiozătate veștită, ca pe vremuri, că își îngăduie să afirmă că a pierdut alegerile datorită unor eroi de apreciere a „nivelului politic” al populației tării!

In realitate, am zice, trei obști le-si întâncățesc celor în virșă, sodis la startul luptei politice, evaluarea corectă a împrejurărilor: rebransarea cu orice preț la tradiția politică, curmată bruse de comunism, regăsirea conturilor cu adversarii politici care-a trădat, în tempore, cele mai elementare principii ale eticii politice, și o enume hegemonică socială, dezvoltând logic din natura venită a intrusului p.c.r. față de statutul lor inițiator, de formațiuni politice autohtone, aproape strămoșesti! Asa să-si ajunsă ca restabilirea liniei Maniu său la linie Brătianu (indubatabil excelente) să-si la cu mult înaintea cîrcetării atenție la orizontul de așteptări a mediului civic, ce-ar urma să exprime politic aceste reieșiri, însă cum lumea de beregă și a securiștilor și punerea sub acuzare a securiștilor risca, absurd, să-deplaseze întreaga putere la arestarea clinicii, iar stăpîni lui, nomenclatura comunistică, fără de care ei nu poate exista, să scane dibaci printre degete; în fine, cu riscul de-a scandaliza pe mulți, mă-nice, de unde și-a emfazat și orgoliu băsinaș la restaurării partidelor istorice. Într-un moment al istoriei noastre, poate mai înalt spiritual și mai deplin ontologic decât anii 1848, cind ar fi fost mai potrivit un pluralism politic mai sincer și un democratism mai preventor, pregătit, cît de cît, să-si assume oricare fată de politică a unui popor, martirizat 50 de ani exclusiv prin milioanele specifice politicii. Nevorbiti demult, îndelung și barbar marginalizați, și, ca totă lumea, suportînd ruptura (doriî și întreînă de securitate) cu tinerii, bătrinii nostalgiici și grăbiti să alibă dreptatea și refacăt din nimic o tipologie politică anachronică pentru cei tineri, aproape livrescă, cu un jargon și o coregrafie socială desuete. Au început, de asemenea, o caietizare istorică plă-

loagă și bombastică privind momentul de cumpăna de-acum 45 de ani, nescăpînd prejeliu de-a deveni, de cele mai multe ori, apologizei propriului martiriu.

Populația a asistat amuzată la foială politică a virșinicii de-a clădi opoziția ca la o montare de teatru paralelă cu realitatea (pres bine și prea de tot cunoscută și răscunoscută). O parte a acestui public național a intrat în partide dintr-un fel de co-pătimire politică, ca să le întărescă, o altă încărcătă de ocazia de-a de cu titlu în mod organizat nerușinării comunității de coloratură fasciștică, unii să alegăt la reuniunea unui joc de societate atraktiv, în fine, destul de putin din cauza unei ferme și responsabile conținute liberă și social democratică etc. A-zișăi virșinicii pe făcut poliția, că secesătățea acestor formății, preferind delirant, a căpătat în curînd un caracter patologic, lipsindu-i cîmentul, acuzațiile și feroarea unui identi politice împuñări și împăli comunitari. Lipsidei lideri charismatiči, conducevile lor pline ochi de bătrinii hirsuti, mal curind înverguinii decât strategi, au devenit și ele, cu rînd, împerante. Lăsind adesea să se desprindă și să-si înzobiul din culbul părintese diferite aripi tineri neobediente, dorînd, cu cerul și pămîntul, să dobindească o prijă în real mai aderătoră. Exaltarea tiparelor partidelor istorice de către virșini, cu structuri politice îngheștate, cu simple forme de timpuri și cu oameni, indiferente la continuturile lor, bune sau rele, în orice caz autentice, ca și de enormă mutație spirituală, a speciei rezervației celor cînești găsești temele vieții în diuhul precințat al platformelor și al vorbosității care se însetează, mărtinind, în același timp numărul încărcați disponibili să răsuflare, să singură. Aflat în mijlocul acestor rumuri, tinerii, mai serioși ca niciodată, au primit înaintările la joaca cu focul a buncilor. În preajma lor, dar nezădit de nici unul din ei, invia geol, ieșind treptat „goliath-ul”, tocmai răpus de blidinetea marțișorilor tineri din decembrie!

E bine să ne-nielegem din canul locului; de parte de mine, ești intenție de-a cădău naționalitatea românească cîstigată de liberali, de național-tărâniști, social-democrați etc. În formarea statului modern român, ca și asupra necesității grăbnice de a resuscita patosul unei vieți politice de anevocătură. Ceea ce mi-am îngăduit să spun în criză este miopia metafizică enormă și inadecvată a miracolului a colori ce și-au lăsat

singuri responsabilitățile de a izbăvi România de îndrăcirea marxist-leninistă.

Cea mai gravă eroare ar fi să aruncăm la spate, ca pe un cosmar, dezgustătoarea epope criminală și trivială a României comuniste și trivial, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat cu noi, să treacă fără oprire de la „la belle poe” binecunoscute, la clima surizătoare „la belle epo”?

Ei bine, suferința imensă și martirul indurat de milioane de români exterminati cu speme și amintire de inventive de prosceniu, au alcătuit în cele din urmă un creuzet insolit, în care s-a născut chimic unor mentalități absoluto noi, aflată, culină, la polul opus colet „de Up nou”, cîrstă cu mitraliera, mentalitate disponibilă marilor continuuri. Istovile de slogan și ateism, cum ar fi prietenia, familiia, mila, iubirea, credința, tradiția, cultura, încrederea să-m.d.

Tintuite la toate încheieturile de aspirină răului, victimile au redescoperit, în poftă unei fatalități sinușigă, tema cardinală a credinței, făță de care cele mai agere cugile au început să-si refere mai cu înțețe amintirea proștelor vieți. Contra opiniei apusene, spațiu răsăritean, răstignit pe ucișarea superioară materialist-dialectică, de parte de-a fi o puștie, vacanță de orice dimensiune spirituală mai de hat în seamă, se arată, dimpotrivă, ca singura enclava mărturisitoare a globalui, vehiculând sublimini, valori spirituale explosive, chiar dacă, acoperite ochiului nevoie și al călătorului de consistență a unor aluviumi de minciuni, oportunități, crimin, dezlumare, încrezute promisculății morale a mediului totalitar. De desculțul acestuia se află, însă, decontat în jale și suferință sublimă, un sur, de negăsit, născători la lume, ale cărui evațe sint pe măsură ororii fără precedent. Aceasta este chivotul secret pe care-l ascundem cu grijă în inimă noastră, cel care am scăpat cît de cît înțregi și înșinuările de amplioră arbitrarul. Taina acestui chivot ne-a „lărgit” ontologic pe fiecare în parte, facindu-ne apă unul adesea mai înalt. Acestui neam schimbă trebuie să-i facă față opoziția politicei, mult prea gregară și sterilă critică, ca și actualii stăpini și tări, legitimindu-si uzurparea unui miracol prin unanimitatea unui „trompe l'oeil” populist. I-aș întreba, desigur teorie, pe cel din urmă, să surzi și suficiente cum se-năpătinează să pară, oare nu i-a pua pe gânduri faptul strănatu că la cîteva ore după ce două zile lăsa-

seră cetatea la discreția unor hoarde armatele dibaci, o mulțime compactă ocupă din nou, netemătoare, aceasi plău, în care cu puțin timp înainte fusese martirizată? Nu și-a dat seama puterea că interlocutorul ei e altul decât cel cunoscut? Un singur om dintr-un cel mult însoțit de Pracie putind să-i conducă pe altii, îl să-a părut, în chip ciudat, că e contemporan firii noastre celei noi, și acesta este un regret, fără de lăru, așteptând smert, nelipsită de putere, sorocul dreptății.

Cum să ar putea explica acesta surprizătoare convingeră?

Si el, și poporul lui decapitat pe cîrmă vremuri grozave despărțiti, au găsit, probabil, într-un tîrziu al istoriei, fiecare pe contul proprii trădării, chipul netrecător al „Celui ce este”.

Vă mai amintiți urașul proces de înțețe al Marei Încărizeri, din Karamazov, fizionomă Hristos? Vă sunt prezente în memoria constanță reproșul și realismul denarant al argumentelor „pusă la bătaie” de bătrinul prelat? Forța teribilei fictiuni a lui Ivan Karamazov constă tocmai în acest „fată către fată” al dreptății massive, copleșinătoare, închizitorului și postura labială a lui Dumnezeu, descooperată, aproape nevolnică, respingind orice discurs care îar putea să-i ajute.

In faza tîrzii de acuză „bătător”, Hristos, nici resarcit, nici măcar părind a fi sigur de sine, îl priveste în fizice, cu „jură amintie”, interlocutorul, reschințări nici cu mai mică intenție de-a-i contraria dreptatea. La capătul năpârnitoi districă va „avie” însă un gest ciudat, pe care oricare elitor il acceptă cu dificultate: „Va sărua oînd buzele ofișării bătrinului de nouăci de an” și accusa va lăne loc de răspuns. Supoanea și chiar juca pe care o să simtă consumind acest final libășește le fiecare relație a acestui monolog, multă de acum, al Încărizerii. Într-un tîrziu mi-am dat seama că originea acestui pericol, se află în natura neplimbină a reștișilor. E un gen care cîntă numai lui Dumnezeu, el care săvîrșește de necădere din noi, răscă nouătățile, amintind de tabere „lucrări”, îndrumări dulceagă.

Si totuși, aici, la răsuflare descupințindu-i cu prospețimea, se încreză, abuziv, relativul, perorind amură dreptății infâabilă, cu absolutul subiect imbrățind generești lumen.

Un bătrîn și un tîtar stau fără în fată, în înțime deschisări universale. Ce mai conține, săzise, dacă la Destolovul Judecătorul este virșiniciul de nouăzeci de ani, iar îndrăcostul și chior Dumnezeul este tîtar al oamenilor. Esențială e înțîlnirea și dezmedâințarea ei.

Inocșor, o voce din afară lumii săptăște color dispuș să plece urechea că marea împlacare o pot înmîna tot tinerilăcăușii tineri care sună încrezătoare, oprobriul, bătăia și crima.

Ei sunt singuri în stare, fără a fi ridicoli, să săcute buzelor ofișite ale călătorilor noștri.

SORIN DUMITRESCU

DISIDENTA — DIAGNOSTIC SI TERAPIE

(Urmare din pag. a 6-a)

• M.B.: Tendința naturală a oricărui politolog american să arate că este purtător de informații de prim ordin. Pentru un asemenea analist — care crede foarte mult în informații — poate fi esențial că unul a fost coleg cu celălalt. Eventual înțeleg personalizarea. Dar din punctul de vedere al unui româncă visător și crezător în cauza României, lucrurile astăzi au altă importanță. Si cred că atunci cind analizezi un fenomen politic și cind nu îți e indiferent ce imagine proiecțează o cestă analiză, nu zice că devii puțin mal retinut.

• S. T.: Aveți o imagine pozitivă asupra F.S.N.-ului?

• M. B.: Nu.

• S. T.: Eu cred, deși să ar putea fi exclusivist, că este cauza tuturor relației în următorul sens: fără politica lor foarte sectară, să spunem de limitare a revoluției la propriele lor interese de grup, procesul democratic

era mult mai înaintat. Nu am nimic personal cu nici unul.

• M. B.: Știi banul acela: „Care e deosebere dintre militari și civili? — Deosebirea că civilii se pot militariza dar militari nu se pot civiliza”. Cam aşa și cu ideea de Front. De la început mi s-a părut deplasată. Îmi aduc aminte de o „lecție” primită cîndva. În același plecarele mele din România, „Îți spun eu că nu e bine ce faci — îmi spunea respectivul. Nu asta care vorbește au vîtorul, ci cel care tac”. Într-un fel a avut dreptate, dacă consider că vîtorul înseamnă putere... În acela care au participat la complot, dacă a fost unul, au trebuit să pară că mai fidei, altfel nu se poate, nu?

IN-TRIEUL N-AM OCUPAT NI SE VIITOR

• S. T.: Cum ați intrat în disidență?

• M. B.: Am intrat în disidență

deschisă în 1979, printr-o scrisoare către prietenul meu Vlad Georgescu, la Europa Liberă. Dar istoria e mai veche. Am fost în Universitate, am predat la un centru de perfectionare a cadrelor, în anii 70, m-am întors în Universitate și am făcut un centru care se numea Centrul Internațional pentru Metodologia Studiilor asupra Vîtorului și Dezvoltării. În 1976 am avut un fellowship la Woodrow Wilson Center de la Institutul Smithsonian...

• S. T.: Woodrow Wilson, cel care

a facut prof Europa!

• M. B.: Cel care a dat Transilvania, României, dacă vrei. M-am întors, și cînd s-a pus problema să facem studii despre opera tovarășului am spus că asta nu e pentru mine. Am migrat prin tot felul de situații subalterne după scrisoare și studii despre situația României contemporane și în 1983 am plecat la Madrid.

• S. T.: Conferința post Helsinki de la Madrid.

• M. B.: Nu, era o mare conferin-

ță despre vîtorul culturii într-un spațiu european integrat. Si m-am întors. Cred că am rămas cu asta — sunt singurul disident român care să-a întors dintr-o călătorie în străinătate fără disident. În primăvara lui 1987 am fost dat afară din Universitate și mutat la Tulcea. În același an am invitat la Woodrow Wilson Center. Acum sunt profesor la Stanford University.

• S. T.: Predind ce?

• M. B.: Sisteme.

• S. T.: Care sisteme?

• M. B.: Teoria generală a sistemelor. Dar voi pleca și de la Stanford, nu îmi place, nu îmi plac universitățile. Si nu îmi place nimeni că s-au radicalizat politic prea tare, sunt prea multe mișcări de tot felul pentru provocare a tot felul de marginalitate. Tot în zona astă o să rămîn, desigur

SUBTERANELE de la „23 AUGUST”

● Noi nu știm nimic

„Mie mi-a spus cu o zi înainte -Să fac curat luna, să fie aranjat totul, că mințe dimineață vin niste domni foarte importanți-. Am făcut, am aranjat că mai bine. Dimineață se întârzi prin noi. Pașca.” (Bureada Dumitru, temele de serviciu).

Dimineață, pe la ora 8, sosește două autoturisme ce parcheză în stradă în fața întreprinderii și cîteva mașini ce intră chiar în curtea clubului. Nu au băut la ochi. Se stie că va fi o întâlnire a unor economisti. Închirierea clubului pentru un fel de activități și sedințe se practica frecvent, bineînteleș cu acordul conducătorilor administrative a întreprinderii, în cîstodia căreia intra localul. Aceasta formal, pentru că, de fapt, directorul clubului, Florian Petrescu, cum făceau aceste închirieri pe „barba lui” și banii obținuți îl viață în na se stie ce conțuri ale sindicatului său ale conducătorilor.

Ceva ciudat se petrecește. Însă, astăzi suntem-i toți cei care au vrut să pătrundă în club în acea dimineață (atrași mai mult de bugetul organizat acolo cu nevoie) și care au fost legitimați. „Când am intrat înăuntru, nîște indivizi au început să se agite. Cine-i astăzi? Ce caută aici? Dă! Hristea le-a răspuns: „Lăsați-i în pace că e din întreprindere”. (Constantin Florescu, redactorul emisiunii radio). Domnul Petrescu s-a dovedit foarte grijigiu și în ceea ce privește sănătatea celor din prezidiu. În sala de festivități, în atingă scenă unde a stat la prezidiu tov. Verdet, existau o ușă și o scară ce ducea la etaj la stația de radio-emisie. Ușa a fost blocată cu niste panouri mari. „Când am vrut să coborâm după emisie, ne spune dă. Const. Florescu, am găsit ușa blocată cu panouri, în schimb uga din spate, în mod suspect, era deschisă. Petrescu mi-a spus că le-a așezat acolo ca să nu fie curant, să nu îl tragă pe cei din prezidiu. Niciodată nu mai facuse astăzi pînă acum”.

● Furnica mincinoasă

Cîțiva zeci de oameni, dintre care unii destul de cunoscuți, măcar ca figura, cum este Ilie Verdet, au intrat nestingeriți și neobservați de nimeni, (toate?) și au sejură toți, în club și au înfăntat P.S.M., continuatorul deme al P.C.R.-ului. De cotidian în 23 August, posta întreprindere a lui Ceaușescu? Să fie acela nîște legături pe care încă nu le putem descrie? Dacă P.S.M. nu-și anunță la televizor înființarea și locul de desfășurare a sedințelor, poate că nici nu aflam. Dar din săi nu se ferese de nimeni. Poate doar de minia muncitorilor din fabrică, care, aşa cum spune electricianul clubului, „dăcă ar fi să uit, vă dati seama ce ar fi legit!”. Si pentru că P.S.M. să nu fie curmat acuzație de practicile diverzioniste și necurante ale comunistilor, hirtia cu ajutorul căreia au „închișiat” clubul este elaborată de OEPS Furnica (?) sub numărul 786, iar bani urmări să fie virali în contul 45.107.01.041 în BNR, delegat este dl. Bălășoiu Nicolae și președinte dl. George Serban. Cu toate acestea, contract de închiriere nu există și nici o chitanță care să justifice vreou sumă de bani. Așa afaceri să tot faci! Hirtia cu pricina se află acum la liderul sindicatului Faur.

● Sindicalele pitice

Nu vrem să acuzăm pe nimeni. Decât pe cei vinovați. Iar pînă acum singurul vinovat care este pus la zid de către coaliții factori, administrația și sindicalele asupra căror ar putea cădea o parte din responsabilitate — este dl. Petrescu. Există însă nîște legături subterane între toți aceștia.

La începutul mijcării sindicale, în întreprindere s-au format două mari sindicale Unitatea, pentru sectoarele reci, care este affiliată la federația Alianța democratică și care are peste 9.000 de membri și Înfrâtere pentru sectoarele calde, affiliată la federația Metarom cu 5.000 de membri. Cele două Federații se înțină în cadrul cartelului ALFA. Pe parcursul acestor însă să răsără sindicalele pitice, cum sunt sindicatul de la secția Aparat, din ICSIT, și din cadrul FMGS, care nu încasează direct de fabrică.

● Sindicatul Faur, urmașul miniștrilor

Într-o formă mai mult sau mai puțin voită, sindicatul Faur a existat încă de la început, dar el, de fapt, a scos capul în urma evenimentelor din 13-15 iunie. În acel moment existau puternice diferențe între sindicalele Unitatea, Înfrâtere și conducerea administrativă, care în data de 14 iunie își manifestase intenția de a organiza împreună muncitorilor în stradă, la care s-au opus cele două sindicate. Sindicatul Faur s-a constituit cu o raportă față de acestea cu scopul mărturisirii cu acea ocazie chiar de domnul Petrescu. „Acum este momentul de a termina cu Unitatea

să înfrâtre”. Sedinta, dacă îl putem spune așa, a avut loc conform declarării d-lui Constantinescu Petre „în biroul directorului administrativ de atunci, Ovidiu Mustescu, actualmente deputat PSM în Parlament. Cind intram cu tăcău. Mai eram în birou în afara de directorul administrativ, actualul lider al sindicatului Faur, dl. Dan Hristea, liderul sindicatului Drapelul, dl. Cîrlig, liderul-sindicatului FMGS, dl. Hajdu, dl. Iancu, și în totalul UGSR, și dl. Petrescu”.

Sindicatul Faur a susținut într-o primă fază că apără interesele celor care lucrează în regie, a personalului TESLA. Urmată mutarea de săh a fost retragerea abuzivă a serviciului administrativ care facea parte din sindicatul Unitatea, pe baza unor tabele cu semnături false. „Mi-am dat seama de acest lucru, spune dl. Constantinescu liderul sindicatului Unitatea, atunci cînd diferiți oameni din serviciul administrativ au venit la noi să ceră bilete de tratament, odihnă și ajutoare sociale. Le-am spus că nu mai fac parte din acest sindicat. În momentul cînd nu protestat, am scos tabelele și le-am arătat. „Păi n-ai semnat dumneavoastră aici?”. „Nu, noi n-ai semnat nimic”. Atunci am făcut în fața lor o comparație între acolo semnaturi și cele de pe foile de aderare cu care intraseră în Unitatea. Nu corespundea. S-au considerat prin fraude”.

● Sub pulpana sindicatului Faur

Deci, cum s-a format, sub tutela cui, vea și ce este sindicatul Faur, ne-am lămurit și noi și membrii săi, care au început treptat să-l părăsească. Sub pulpana acestuia să-ascuns dl. Petrescu. Pe vremea „odiosului” detinea funcția de director al clubului, ce intra în patrimoniul UGSR. După revoluție, prin desființarea UGSR-ului, sus-numitul rămnă în aer. Oamenii inimoi l-au ajutat. Timp de o lună este plătit de sindicatul Înfrâtere, apoi se achită la Faur ca vicepreședinte. Acum, după boala domnului său cu PCR-ul, toti se spălă pe mină și-l aruncă în grădină vecinului, învinuindu-se reciproc și se scuzindu-se. Dl. Dan Hristea, liderul de la Faur, susține că a fost nevoit să-l angajeze în sindicat deoarece acesta răpunsește de gestiunile clubului și pînă se lămureau lucrurile și se făcea predare trebuia să-l înțină cumva, pentru că poate să plece cu orice de aici”. În privința gestiunii, lucrurile nu s-au limpezit pînă acum, iar în celelalte privințe se pare că mai rău s-au incurcat. Deși dl. Petrescu era oficial vicepreședinte sindicatului, conducea din umbra clubul. „Eu l-am înținut ca vicepreședinte să să ocupă club, dar controlul activității din cînd în eu îl facem, pentru că fiecare hirtie trece pe la mine” (??) (Dan Hristea). Pe 20 octombrie, dl. Petrescu este în sfîrșit numit oficial directorul clubului.

● Interese înlăte

Sindicatul Faur este affiliat la CNSRL, fostul UGSR și care pînă acum nu a blocat fondurile fostelor sindicate. Sau dacă vîrtenă totuși bani o face bineîntele numai către prieten. Din acest motiv Faur urmă să primească 580.000 lei din aceste fonduri pentru repararea clubului. Nu i-a mai primit, pentru că celelalte sindicate s-au rezistat, iar dl. Hristea nu a mai ridicat bani. Ciudat este însă că fostii șefișeri ai avui mai mult sau mai puțin de-a face cu sindicatul Faur, speră că nu și cu fondurile UGSR-ului. Posta contabilă a sindicatului șefișer, d-na Cristea, care are și specimenul de semnătură la bancă, doc. teoretic posibilătoa de a scoate bani, deși pensionară a mai lucrat o vreme pentru sindicatul Faur, tot pentru a „mușe în ordine anumite trebură”. Am preluat-o odată cu clubul”, declară dl. Hristea.

Cu toate că dl. Petrescu a fost menținut „pînă cînd îl desărăcăm de tot ce avea”, lucru care nu s-a făcut timp de 10 luni, acum după afacerea cu PCR-ul a fost eliberat din funcție. Liderul de la Faur ne asigură însă că nu are cum să scape „nedescărcat” deosebită „Cu cartea de muncă este legal de mine”. Nu mai înțelegem nimic, parcă fusese menit în octombrie în funcția de director de către conducătorul întreprinderii, nu de către dl. Hristea. Să înțelegem și că. În ziua față, se află în întreprindere și fostul director administrativ, O. Mustescu, care, desă avertizat că tov. Verdet este la club, nu să fie și să informeze. Luni se prezintă din nou în fabrică și care cu insistență comunicății înlocuiri de sindicate... În sfîrșit, misterele sunt mistere. Sperăm totuși ca pe viitor sedințele PSM să nu se desfășoare tot în același club, să că, bineîntele, să nu stie nimeni nimic. Important este însă că toată lumea de la mie la mare se disociază cu hotărîre de acestă afacere.

Muncitorii sănătății convinsă că „imposibil să nu îl sălătă săa do-să ceva”. ANDREEA PORA



Mină-n mină

Foto : AGERPRES

DE LA P.C.R. LA DICTATURĂ

În ciuda pasiunii cu care se face politică, miezul evenimentelor politice trăiește parcă pe lingă noi. Ca să dispară în prea multă tăcere sau în prea mult zgomot.

Să incepem cu zgomotul. Acela care îl izbucnit odată cu anunțarea faptului că, totuși, există un partid comunist (român!) și că acesta este gata să se afirme, mai întîi prin fuzionarea cu un alt partid. Nenumărate proteste au omittit de crimele PCR și de nerușinarea noilor mai vechi reprezentanți. Să o spus, drept concluzie: nu mai vrem partid comunist! Mult zgomot a făcut și soapta lui Ion Roțiu: PCR ar trebui să fie lăsat să existe, de vreme ce avem democrație. În general argumentarea la acest nivel s-a opri.

Legalitatea partidelor cu tendințe totalitare, fasciste și comuniste este o problemă de natură constituțională. Majoritatea constituțiilor liberale le permit. Deci în principiu ar exista motive să le permită și constituția noastră. Dar pînă cînd vom avea una, mai sunt cîteva luni de trecut. Pînă atunci să nu uităm că PCR a fost mai mult decît un partid. A fost structură de putere. Co-otore acest partid care a incercat de la apariția sa să submineze statul român este responsabil și juridic și moral de dezastru național. Conform actului Revoluției și documentului său fundamental vehicule structuri de putere au fost desființate. Firesc, o astfel de hotărîre ar fi trebuit să-și găsească rezolvarea practică. Patrimoniu PCR, confiscat, să îl se stabilească destinația (și nu ar fi de loc rău dacă s-ar avea în vedere orfanii și handicapății cu care, din prea marele lui grija, acest partid a umplut terra). Vinovatii față de legătura cu partidul comunist ceea ce s-a făcut, acum patruzeci și cinci de ani în Germania cu partidul național-socialist. Astfel de acțiuni nu erau benevoli, ci obligați ale noii puteri. De fapt controversele opărite prin ultima manifestare a PCR sint false controverse. Nefăcind ceea ce trebuiau să facă actualii lideri politici au încălcă (incă o dată!) mandatul Revoluției. Este, se pare, nevoie de o altă putere care să ajungă, practic, la dizolvarea partidului comunist.

Se stie însă că mai mult decît zgomotul, tăcere este cea care dă motive de teamă. Față de gravitatea faptului scurtele semne de exclamare și comentarii ironice cu privire la noile puteri ale lui Ion Iliescu reprezintă cu adevărat o tăcere. Istoria lor începe cu înființarea Serviciului de Informații Român. În ilegalitate! La apariția SRI în aprilie, nu s-a cerut și nu s-a primit votul micului parlament, C.P.U.N. Faptul în sine a derăzut suficient pentru a se uita și al doilea aspect: SRI depindea de Ion Iliescu. O situație care a continuat și după 20 mai. Într-un mod inadmisibil. Legea electorală era foarte împedite: președintele nu are decît atribuția de reprezentare (doar în timp de război ori situații foarte grave prerogative sale se extind). Într-adevăr, SRI era o moscenire. Dar Parlamentul nu s-a grăbit să pună lucrurile la punct. Hepul a fost înghitit.

Și totuși, tot Parlamentul stabilăște că Ion Iliescu prezidează Consiliul Superior al Armatei. De obicei scăparea de un președinte-comandant suprem și acum ne oleră, pe aceeași tavă, unul nou. Iar pentru că astăzi încă prea putin, Ion Iliescu participă și la ședințele guvernului, putind să se amestice în atribuțiile executivelor. Tot pentru limita noastră.

Evident, nu este de găsit. Aceste puteri dictatoriale ar fi trebuit să ne dea dimensiunea pericolului mai mult decît orice altă decizie contestabilă din Parlament. Din punct de vedere politic este tot un fel de minerădă. Numai că victimele — ieșea, statul de drept — vor singura ceva mai tirzu. Ceaușescu, din cu totul alte condiții, la fel a început. Acoperind. În locul zimbulului, profesor un comunism cu față ceva mai umană. Apoi președinte, comandant suprem al armatei... După, acest avort ne-a umilit atât că nimeni de pe lumea astăzi nu are dreptul să-i ierte. Lectia este la fel de valabilă acum. Câtă încredere să ai într-un usurpator de principii?

Poate, cine stie? folosind cu hotărîre multele puteri care îl revin — securitatea, armata, executivul — Ion Iliescu își va păstra scaunul președintelui pînă la adînci bâtrîneti. Dar locul lui în istorie este deja pus la punct. Pînă la deținut. Numai un dictator are în fața puterii un astfel de sprint. În jur, cu rolul de aserviți. Oamenii devotați neamului poartă cu ei singurătatea alegătorului de cursă lungă.

GABRIEL ANDREESCU

Cei mai iubiți fii ai poporului

SECURITATEA PERSONALĂ a domnului Ion Iliescu

Scrisoare deschisă Parlamentului României

Sint căpitanul (r.) Ionescu Adrian, domiciliat în București. Am lucrat în aparatul Securității, el și al SRI-ului, iar în data de 13 octombrie 1990 am fost trecut în rezervă în mod abuziv de către dl. director al SRI.

Cunosc faptul că această instituție este subordonată direct președintelui statului, dar mă adresez dv. În speranța că se va analiza situația existentă actualmente în SRI, decorează schimbările declarate în ceea ce privește activitatea forței Securității și activitatea prezentă în SRI nu s-au produs încă.

Am fost trecut în rezervă inventându-se motive neîntemeiate (consum de băuturi alcoolice și frecvențarea unor medișadevătă), dar adeverințele matre se referă în faptul că în repetate rânduri am discutat și anău afirmat că în SRI nu se aplică democrația, că sarcinile și metodele de muncă sunt identice cu cele din trezor, existând riscuri de a fi acuzați că slujim informației politicii aflată la putere.

Imediat după revoluție, armata a preluat Securitatea (documente, armament și alte materiale), au fost trecuti în rezervă cei care îndeplineau condiții, ceilalți fiind menținuți și timp de patru ani am stat scrisă astfelind că se întăresc săptămânal, primind același salariu.

Initial fussem eu totul desigur de mulțumit de faptul că armata preluase Securitatea, prin numărul în funcție de conducere a ofițerilor din MAPN, MANR a emis state de funcționari echivalenți ca salariați cu a ofițerilor din armată, iar ca structură organizatorică, numărul personalului încadrat era mult diminuat față de vechi organizație. Acest lucru l-a început ne-a nemulțumit, dar aveam măcar sentimentul de incredere că la conduceră SRI sunt codice din armată.

După apărarea decretului de înființare a SRI din 15 iunie 1990, intram în legealitate; de asemenea, nu satisfacem faptul că eram o instituție depozitată și nu mai eram implicați în semnarea unor personale sau grupuri care contestau politice partidului asta la putere. Din conferința de presă a domnului Mărgureanu am mai reținut că SRI este o instituție cu tutu nouă făcută de vechia Securitate.

Achiziția ulterioară întreprinsă în cadrul SRI de către conducerea acestuia au demonstrat contrarul, astfel că de la începutul lunii mai am reținut un plan de măsuri în toate comportamentele de muncă intitulat „Actiunea Trandafirof”, în care alegorii la o consiliuție, finită la București cu cadrele de conducere, dl. director a adresat felicitări întregului personal al SRI pentru modul de implicare în acțiunea asta și victoria în campania electorală a PSN.

Din acest moment am înțeles că cum fi implicati în scrierile acestui partid, într-o noastră activitate concentrându-se în culegerea de informații privitoare la celelalte formații politice din societate. În acest timp, SRI a ieșit din subordinea MAPN, intrând direct în subordinea președintelui țării. S-a preluat de la MANR documentele, armamentul clasă și social, tehnica de intervenție și acțiune în totalitate, precum și toate celelalte materiale.

S-a emis noi state de organizare și funcționare, structurile secțiorilor fiind identice în ceea ce din trecut, schimbându-se doar denumirile compartimentelor, iar numărarea a depășit cu mult astăptările noastre, denind că cu mult pe cele ale fostei Securități. Demobilizările fostelor direcții ale Securității au primit numele de diviziuni, ramând în fond aceleași. Conducerea SRI, a diviziunilor de muncă, precum și a secților de informații județene să-a schimbat înca o dată prin numirea ofițerilor din vechiul sparat al Securității. La început s-a declarat că în funcție de conducere ale SRI sunt cadre din MAPN, dar treptat aceștia au fost transferați la armată practic acuzații fiind un paravant fumbble pentru vreme real pentru linistirea opiniei publice și înărtarea încrederei în SRI.

Salarialele sunt, ca și înainte, mult mai mari decât cele din armată sau poliție. Conducerea de bază a SRI primește un

suficient să prezinte o chitanță de consumă la restaurant pentru a fi imediat decontată, sau solicitarea de leu și valută pentru recompensarea unor informatori. Ziariul „România Mare” este practic organul SRI, ziariștii având permis de intrare în sediul SRI ca oricare alt lucrător al acestui instituții. Posta USLA flăntăzii în cadrul SRI ca brigadă de antiterorism neavând nici o tangență cu activitățile de bază a SRI, de culegere de date și informații. Sau este cumva un organizație de apărare proprie?

Cu toate că întreaga țară trece pe momente critice, SRI dispune de fonduri alocate pentru schimbarea sediilor, procurarea de echipamente sofisticate din import, astfel s-a cumpărat: aparate radio, casetofoane, camere video, telexuri, teleimprimatoare, aparate foto, armament și echipament special.

Inacea ce li privatizează pe domnul Mă-

gureanu, el este un ofițer de securitate cu vechi state de funcționare, lucrand acoperit ca profesor la Academia „Stefan Gheorghiu”. Nu știu cine poate explica cum de un profesor la Academia „Stefan Gheorghiu” a participat la procesul lui Ceaușescu. De ce nu a participat oricare alt profesor de la oricare alt institut de învățământ superior din țară? Numele său adeverit este Astafios Imagine.

În conjunctura actuală, sperie că această instituție este necesară numai ca organ de informații, fiind necesară desființarea tuturor serviciilor astăntăne, care nu au nimic comun cu munca de informații.

Rog Parlamentul să analizeze în mod serios activitatea acestei instituții, pentru a evita aservirea la un nou regim totalitar.

Cpt. (r) ADRIAN IONESCU

O REȚEA DE CULPABILITATE

Raportul d-lui Virgil Mărgureanu în fața camerelor reunite ale Parlamentului a avut ambiția de a prezenta „imaginile corectă a problemelor ce privește siguranța națională”. Expunerea, susținută pe o tonalitate înaltă, nu a putut depăși — nici stilistic, nici conceptual — „curajul” afirmațiilor abuzive și fără concretețe ale profesorului de marxism de la fosta Academie „Sefan Gheorghiu”. Virgil Mărgureanu execută introducerea în cadrul cu o pleoapă avându-să supra nevoieștiți serviciilor secrete și a muncii informative, lucru ce nu mai trebuia explicit prea multă majoritate a deputaților și senatorilor noștri. Toamna de acela s-a intrat rapid în mijlocul chestiunii, care — trebuie să recunoaștem — nu a solvit problemele de interes ale momentului.

Uni distre secese, cea a dosarelor Securității, nu va fi rezolvată aşa cum am dorit mulți dintre noi; cu puține excepții, dosarele nu vor putea fi ridicate sau consultate. SRI consideră că bloarea acestor dosare poate contribui la consolidarea unui climat de stabilitate în România. Cu tot respectul pentru maturitatea politică a directorului SRI, trebuie să afirm că numărul stabilității nu produce publicarea frauduloasă a dosarelor unor personalități cîrori Securitatea le-a învîluit delictul politic într-unul de drept comun. Nu găsim domnul Mărgureanu, autoritatea morală care poate garanta că dosarele, blocate fiind, nu vor reprezenta și în continuare un răcăciun bogat pentru sântajul politic sau de orice altă natură, cu atât mai mult cu cît azi aceste exerciții de măscătoare vizează opozitia.

Seful SRI sustine în raport că n-a mosenit nici măcar o priză din instalațiile de interceptare ale DSS. Oră ale cui oră antenele și instalațiile aferente din hotelul Intercontinental, debranjate în decembrie, iar astăzi — după repunere în funcțiune — întrinse de exact același cadru care în 21 decembrie raportau despre mișcările colonelor de demonstranți de la Universitate 7.

Central atenției î-a constituit însă, în raportul prezentat, o situație colo puțin neînțită: Într-o frază amplă, seful siguranței statului anunță Parlamentul că serviciile de spionaj în cîrca sfîrșitul anului 1990 s-a afiat tradițional România său intensifică activitatea, prejudecând interesele majore — politice și economice — ale țării, cu scopul subminării autonomei, integrității teritoriale ale țării. Aducă în cîrca coloane spioni, „penetrarea cîngătoră” având o sfîrșit de cuprindere largă — principalele ministerii, sindicate, legi, formațiuni politice, minorități naționale, unele publicații, unități economice. Nu sună așa de naiv însă să nu cred că astăzi din ce sînd cîrca Mărgureanu, dar, sub masca îngrăitorii, afirmațiile, fără argumentare cu fapte ori situații concrete, creză o primejdioasă rețea de culpabilitate în care orice acțiune de opozitie poate fi catalogată ca provocatoare, duind la destabilizare și la punerea în pericol a integrității și suveranității statului

român. Astfel, evenimentele din 13 iunie sunt, în opinia raportorului, „o verighă dintr-un lanț de acțiuni destabilizatoare debutând cu luna ianuarie.” Dacă așa o fi, însoțim că cel care au hotărât eliberarea celor arăstați atunci sunt irresponsabili.

Rebelia mișcării legionare, apariția unor formațiuni paramilitare în zone bine delimitate geografic în interiorul granțierelor noastre, apărindu-le de cercuri politice și guvernamentale din străinătate, „acuările” la adresa SRI, care împiedică activitatea acestui organism, colaborarea unor personalități la acest concert usurpat sănătatea cunoscutelor teme ale „României Mari”, care se oglindesc cristalin în raportul Mărgureanu. Sîi dacă tot vorbim de planuri inalte, bine coordonate, ne întrebăm de ce Ion Coman — întrievat de același „Românie Mare” — a decis tot mai acum să-să schimbe depozitia de la proces, afirmand, nici mai mult, nici mai puțin, că, în decembrie, Ungaria a incertat să ne la Ardealul, măsurile de reprisă de la Timișoara fiind îndreptățite...

Toată lumea regretă pierderea prestigiului României pe plan intern. Refacerea acestui prestigiu nu se realizează însă cu adjective vagi: acțiunea minorilor a fost spontană, excesivă și violentă. O minoritate parte a presel — cea destabilizatoare, evident — se tot întrebă, din iudecătoare, de unde aveau batalioanele minorității adresee și chiar pozele unor oameni care au participat la mitingul anticomunist din Piața Universității. Cine să răspundă? În încă un caz, cei care asigură astăzi securitatea personală a ceteașteanului, adică SRI-ului și Politia. Este într-adevăr compromisă: alăturarea pe care d-l Virgil Mărgureanu o face în fața Parlamentului să fie între principiul liberal cîrculației a persoanelor și informațiilor și proliferarea extremismului politic, etnic și religios. Înaintea publicării rezultatelor comisiilor de anchetă cu privire la evenimentele din martie și iunie, dl. Virgil Mărgureanu încreză să umple vidul de culpă cu teroriști, legionari, agenturi și.m.d., în virtutea unui reflex lamentabil al transferului de vină. Acest concert al îngrăitorii are o rădăcină înflorită viu-goroasă în mentalitatea propagandei partidelor unice. Sîi Ceaușescu ar fi putut rosi: „Insistindu-se pentru acreditarea ideii că în România nu s-ar respecta convențiile internaționale referitoare la drepturile omului, nu este exclusă posibilitatea numerelor în aplicare a unor scenarii pentru acțiuni violente, inclusiv mijloace extreme: teroriste și.m.d.”

Aducerea în față națiunii a unui raport de o asemenea anvergură obligă la o transparență în stare să depășească stadiul generalizărilor, care să facă publice faptele color care ating interesele naționale românești, de oriunde ar veni și ori cine ar fi. Notorietatea serviciilor secrete din țările care au un adeverit cult pentru organisme care apără interesele statelor lor este clădită pe o informare cît de precisă a opiniei publice. Sîi pe bună credință. ■

SORIN FAUR

DREPTUL LA REPLICĂ. Mă numesc Vasilescu Ion și sunt de profesie inginer miner. În articolul intitulat Cartierul general al Securității trece la economia de piață, apărut în numărul 44, din 16 noiembrie, al revistei „22” există o frază în legătură cu care am de făcut cîteva precizări.

Fraza este aceasta: „Am descoperit la Petroșani că directorul combinatorului care ar fi primit telexul lui Voican, Vasilescu Ion a fost pensionat la o lună după craciuna cînoaselor negre”.

Cele relatate în această frază nu concordă cu realitatea, care este următoarea: prin ordinul nr. 114 din 19 martie 1990 al Ministerului Mineritului am fost eliberat la cerere din funcția de director general al Combinatului minier Valea Jiului. Ca urmare, prin dispoziția nr. 100 din 26 martie 1990 am fost înCADRAT în cîrciumul producție din combinat, loc de muncă unde lucrez și în prezent. În perioada 28 mai — 30 iunie 1990 am fost în concediu în Franța.

Din cele relatate mai sus rezultă că cele scrise în acest articol nu sunt adevărate, drept care rog să se publică în săptămînalul „22” adevăratul privind persoana mea în legătură cu evenimentele din 13—15 iunie 1990.

Ing. Vasilescu Ion
FOTO: I.C.
Jud. Hunedoara

Redactia revistei „22” îndăduiește sincer că dl. Virgil Mărgureanu va prezenta fapte indiscutabile, clare, care să dezmembre continutul acestui articol deschis cărora paginile noastre îi au servit drept gazda și care este, de altfel, doar o introducere în istoria recentă a SRI. Comunicate amenințătoare nu ar face decât să confirmă bănările care îndăduiește să devină certitudini cu privire la partizanatul politic al instituției noastre Securității. Vom fi cel mai fericiți dacă, după încheierea

CORTINA SFESIATA

DRUMUL SPRE O ECONOMIE LIBERĂ. ABANDONAREA SISTEMULUI SOCIALIST

JÁNOS KORNAI

JÁNOS KORNAI este unul dintre cei mai cunoscuți specialisti din domeniul atât de agitat al teoriei tranzitiei de la o economie dirijată și obiectivă la o economie liberă, deschisă și activă. Cărțile sale — ca și cursurile de la Harvard, unde predă de mai mult timp — au adus cîteva clarificări în hierarhia priorităților de studiu și acțiune în acest domeniu. Începînd cu acest număr, vom publica în serial extrase din ultima sa lucrare, THE ROAD TO A FREE ECONOMY, apărută în 1990 la W. W. Norton & Co., New York. Exemplul lui J. Kornai se referă la economia maghiară. Nu este singurul. (A. T.)

DREPTUL LA PROPRIETATE

In secolul care urmează m-am concentrat în special asupra seCTORULUI privat și asupra sectorului proprietății de stat. De asemenea, mi-am pus întrebarea dacă există sau dacă ar trebui să existe un al treilea, al patrulea etc. sector al proprietății.

SECTORUL PROPRIETĂȚII PRIVATE

Pentru claritatea expunerii e necesar să expliciez componentele sectorului privat. Ele sunt următoarele:

a) PROPRIETATEA ASUPRA LOCUINTEI: producția și serviciile realizate în cadrul proprietății asupra locuinței pentru a acoperi propriele ei necesități;

b) INTreprinderi PRIVATE NE-
GALE, adică întreprinderi care operă în conformitate cu statute legale. Marimea lor variază de la întreprinderi cu un singur angajat pînă la firme de anvergură;

c) INTreprinderi PRIVATE NE-
GALE, adică activități productive, servicii sau orice fel de schimburi în beneficiul unei întreprinderi private legale între persoane individuale care nu dețin autorizație specială sau care nu au acordul formal al autorităților;

d) ORICE MOD DE POLOSIRE a averii sau economicoide individuale, începînd cu închirierea propriului apartament; proprietate personală și pînă la împrumutul de bani între persoane fizice.

Accesarea clasificării poate fi extinsă la mai multe categorii.

Dacă se spune adesea că Ungaria, în întregul ei, este dominată de criza economică, nu pot fi de acord în totalitate cu această parere. În mod similar, tensiuni grave și dezechilibre se manifestă la nivelul macroeconomic, afectînd toate procesele economice și viațile tuturor cetățenilor. Cel mai extins sector de proprietate, cel al firmelor destinate de stat, operația ineficient. Există, totuși, o parte sănătoasă a economiei — sectorul privat. Dacă se lăpușă cu mari dificultăți, sectorul privat al proprietății rămîne cel care nu a intrat în criză. De fapt, situația economică a țării este mai bună decît sugerează statisticile oficiale, datorită bineînțintării, sectorului privat și proprietății private, care s-au dezvoltat considerabil în ultimile două decenii. Înțelegător, sectorul privat este cel mai important „stabilizator” al economiei. În felul în care văd eu lucrurile, dezvoltarea sectorului privat este cea mai importantă rezultat a procesului reformelor economice de pînă acum.

Vitalitatea sectorului privat este dovedită prin faptul că el se dezvoltă printre dusmani și în circumstanțe neîmpreună.

Într-o zonă din „Povestirele de un minut”, adică cîțiva „Budapest”, faimosul scriitor maghiar István Orkény descrie capitala Ungariei la cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobe de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobe de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobe de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobe de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

prin planificare, prin măsuri

de control și prin măsuri de protecție

privată.

lăsată

în cîteva zile după explozia unei bombe atomice. Orasul este invadat de soareci. Deodată, cineva observă „o bucață de burtă-lină de ruinele unei case. Pe ea scrie: d-na Varsányi garantă omorîrea soarelor cu stânina clientilor”. Noi am fost martori unor lucuri similare în ultimii douăzeci de ani. Sectorul privat, inițiativa privată și proprietatea privată au fost aprobate de a cîdea vîcătăma unei serii de naționalizări, colectivizări și campanii de confiscare. Si, înțelegător, relatarea anumitor restricții a fost suficientă pentru anaratia activităților private ca clușterele dură pînă. În momentul în care autoctonia și-a intorsă privirile de la oamenii care disprețuiau litera legii, pentru ei a fost suficient ca toate aceste activități private ca parte a unei economii secundare să altă locăsuță succese.

Cea mai puternică nevoie a vitalității sectorului privat este **suntăncitatea**, respinderea ei. Cadrul organizatoric conducește și coordonarea sectorului de stat

ALEXANDRU PALEOLOGU

MINUNATELE AMINTIRI ALE UNUI AMBASADOR „GOLAN”

— PREFĂTĂ —

„O, țară tristă, plină de humor!”

G. BACOVIA



Fotografie de EMANUEL PÂRVU

A fi român, a fi unul dintre români înca mai este, adesea, o condiție, dacă nu de-a dreptul inavuabilă, cel puțin greu de asumat. Această condiție îngrădită, aproape nedreaptă, este una dintre temele predilecție ale lui Cioran, alături de reflectiile sale negative cu privire la Dumnezeu. Parafrazindu-l pe Montesquieu, Cioran se întrebă: „Cum poți să îl român?” Nimeni dintr-o nouă a reușit, cred, să găsească adevărata răspuns. Păpușul că trebuie să te formezi pentru a-ți mărturisii fără înconjurație română ține de cauze profunde și tragice. O veche baladă populară, balada minăstirii Arges, este povestea unei clădiri imposibile: în fiecare noapte se năruie ceea ce a fost înălțat ziua, pînă cînd meșterul, inspirat de un vis demoniac, își zideste proiectul la temelia construcției. Mitul există în numeroase culturi. În rea noastră, percepția lui este:

„... omorul întemeietor a avut loc, adevărat, ba chiar de mai multe ori. Doar că zidurile continuă să se năruie în fiecare noapte. Aproape de fiecare dată, românii au trebuit să-și reia istoria de la zero. Totul a fost, periodic, risipit și distrus. De fiecare dată cînd credeam că am atins un echilibru și că puteam nutri speranță, totul se dovea de provizoriu și precar. Ultimul nostru răgaz de liniste n-a durat nici măcar un secol: între constituirea Principatelor Unite în 1859, instaurarea unei monarhii sensibil mai liberală decât la vecinii noștri, și începutul anilor '30.

Această îngrădită condiție de român, am resimțit-o cu spîrtoare acutitate ca ambasador al unei puteri care a confiscat rapid Revoluția din decembrie 1989 și a compromis în cîteva luni imaginea pe care țara reușise să o impună opiniei internaționale, prin răsturnarea regimului Ceaușescu. România exulta, descooperindu-se mai puțin lașă decât se credea ea însăși. Pentru prima dată, după mult timp, oamenii se priveau în față, despovărați de rușinea de a fi suportat fară să reacționeze o tiranie la urma urmelor mai degrabă umilitoare decât singeroasă. Acceptaseră din totdeauna derizuirea istoriei noastre, așa cum te deprinzi cu destinul și cu geografia. Revoluția, pe care o credeam atunci a poporului din Timișoara și București, ne apărea ca miracolul unei tardive minturi. Răgazul a fost scurt. Cel mai deceptionant nici măcar nu e faptul de a vedea că un guvern, ce se pretinde „emanată” unei revoluții care nu a fost decât o speranță și pe care el nu o reprezintă, reproduce ritualurile și ascultă de vechile reflexe ale regimului.

În dinaintea, ei constatărea că societatea întreagă continuă să fie profund boala, sfîșiată în străfundurile ei, așa cum o dovedește avalanșa de voturi care s-au abatut, cu prilejul alegerilor de la 20 mai 1990, peste Ion Iliescu și peste Frontul Salvației Naționale. Au existat și fraude electorale, dar ele nu pot axa realitatea acestui vot massiv pentru o putere care trimitează sfîrșitul comunismului, continuind să perpetueze esența sistemului. Nu-i pot uita nici pe bucureștenii care îl aplaudau, la jumătatea lui iunie 1990, pe minorii ce năvăliseră în capitală la chemarea conducătorilor și li ciomagau pe toți cei care aveau aer de studenți sau de intelectuali, pe toți cei care pleteau fi „golani”, după infamantul epitet aplicat de Ion Iliescu tinerilor care au ocupat, timp de mai bine de cincizeci de zile, Piața Universității, în chiar inima orașului. Unele semne de înțepere, încă timide, săn perceptibile pentru cine cunoaște metabolismul societății românești, dar va fi nevoie de timp. Pantomomele desemnate prin cuvintele Securitatei, Nomenclatură sau „privilegiile” continuă să-și bîntuipe pe români. Să astăzi, tot așa le numim. În parte din comoditate. A eticheta însemnă totodată și exorciza. Cred însă că ele săn cu mult mai vechi și mai profunde.

Dificultatea de a fi român este și dificultatea increderii în tine însuți, teama că nu dispui de virtuțile necesare pentru a fi o adevărată baținute, de capacitatea creațoare cuvenite.

Nu avem incredere în noi însine, nu știm în ce să ne încredem, ne resemnăm dinaintea în față destinului ineluctabil. Numeroși ghiditori și istorici ai noștri săn obiectați de teama destinului, iar titlul dat de Cioran textului în care evocă dificultatea de a fi român este tocmai: *Pentru o mică teorie a destinului*. O parte obscură a sufletului românesc este bîntuită de violență și mai ales de moarte. Dar nu de moarte în manieră spaniolă, nu de transcență. Moarte, la noi, înseamnă inevitabilă degradare, luptă putrezire a oricărui lucru. *Précis de décomposition*, nă se întitulează prima carte în franceză a lui Cioran, pe care mă văd nevoit să o citez adesea.

As putea cita mulți alți scriitori români din exil, care au fugit de comunism ori s-au stabilit în Franța cu mult dinainte. Ei le săn cunoscătorii francezilor, dar nu le săn și familiari. Alții nu vor fi niciodată nici măcar alti, pentru că limba română nu-i permite autonimie, fie ei și genial, un succés care să trea-

că dincolo de granitele țării sale. Dificultatea de a fi român este și complexul acestui al provincial, al țării prafului și norocului, periferiei, pierdută între stepile rusești și Carpați. Parisul a fost o pasiune românească — pentru Tristan Tzara, Paul Istrati, Jonesco și mulți altii. Eu cred însă că exilul este, pentru noi, o nevoie care nu se marginetează la dragoste, neîmpărtășită, pentru Franța și cultura ei. Marele nostru Caragiale a ales să-și petreacă sfîrșitul zilelor în Berlin, orăză despre care nu știa nimic, nici măcar limba. Distanța asutea privirea. Ea stușește plăcerile, puțin masochiste, cu care ne scrutăm defectele, limitele și cu care facem huz de necaz, neputind său nevoind să ne schimbăm. La sfîrșitul *Scrisorii pierdute*, Caragiale își pune eroul să spună: „Toti ne iubim țara, toti săntem români... mai mult sau mai puțin onesti”. Înțepătura merge drept la înțăță. La noi — nu mai mult ca la alte popoare, dar poate nici mai puțin — cunste nu este o calitate absolută. Trebuie să supraviețuiești. Viata își are farmecul și Raul poate fi evitat, dacă este capabil să te adaptezi.

Au fost hărțuți de o istorie foarte grea. Ca și italienii, am început războiul din 1939 într-o tabără, pentru a-l termina în altă. În tabără invigătorilor, nu mai și nevoie să o spunem; chiar dacă pentru noi tabără a fost un lagăr stalinist; iar victoriei i-a urmat o tragedie. Am pierdut Basarabia, dar am recuperat partea din Transilvania cedată în 1940 Ungariei. Clémenceau, se spune, ar fi rostit aceea cuvinte asăzante: „Român, astă nu-i o naționalitate, e o profesie”, adică, presupun, o capacitate particulară de a trage folosul din propria-ții condiție, de a te complac în exotism și adaptabilitate.

Pe plan individual această trăsătură de caracter a dat personajele interlope și talentate, de care săn pline cronicile secolului trecut. Unul dintre cele mai celebre, Manolescu, a cunoscut gloria în Germania, unde memorile i săn publicat în colecții populare. Român neașa, de mai multe ori urmărit pentru escrocherie, aventurier care își inventa sfărtoare titluri nobiliare, el a reușit să ajungă cumbelan într-un mic principat german și, știind să se facă simpatie, și-a cîtigat chiar înnobilarea și un blazon autentic. Pe atunci, se punea întotdeauna ghilimele cind se vorbea despre un „print” moldo-valah. După cel de-al doilea război mondial, afluxul de refugiați care pleau din fața regimului communist, unii pentru că libertatea și viața le erau într-adevăr primejdui-

te, altii pentru că doreau pur și simplu să-și caute norocul, să incerce marea cu degetul, cum se spune, nu a modificat această imagine a românilor. Faptul că printre noi mai sunt și oameni minunati nu poate împiedica, adesea, ca numele nostru să își se asocieze ideea de sirote, de sfărărie, de neseriozitate, să numele acesta să fie conotat peiorativ, să evocă lipsa de limpezime și ambiguitatea. În propria noastră limbă, epitetul „rumân”, cu „u”, este, spre deosebire de „român”, puțin depreciativ, chiar dacă sensul lui este diferit: desemnează țărănum lipit de glică, deci necliplit și primitiv. Noi avem un foarte dezechivit gust al autoderizării, o tendință păcăloasă de a ne compara cu națiunile mai ferice și mai fecunde. Atunci cînd, în Franță sau în Germania, constat, de pildă, că autobuzul sau metroul funcționează prost sau că un biroucrat ouărcăre abuzează de incompetență lui, mă surprindă bucurindu-mă: vasăzică, lucrurile asta nu se petrec numai la noi?

Dacă ar fi să rezumă în cîteva cuvinte, obligatorii simplificatoare și caricaturale, defectele noastre, în număr în primul rînd fatalismul, această modalitate de a te adapta vicisitudinilor istoriei, mai curând decât a căuta să le invinge. O anumită superficialitate. Plăcerea perversă de a exagera latura negativă a fiecărui lucru, ca pentru a se zeua dinaintea că nu vei putea face nimic. Un permanent deficit, compensat uneori de excesul invers, al unui optimism inocent. În totă perioada dictaturii ne-am chinuit singuri: „Ah, dacă am fi ca unguri săn ca polonezi...”. Apoi, cu nevinovăție, am crezut în lovitura baghetei magice a Revoluției, refuzând să vedem ceea ce se petrece de fapt.

In față acestor defecți, ne mai rămîne umorul. Marele anestezic. Imi amintesc de un pictor, plecat să expună în Suedia, în anii cel mai negri ai lui Ceaușescu, și care, în întoarcerea în țară, povestea că de minunat merge tot pe acolo. Nu-i găsesi societății suedeze decât un singur defect: totală lipsă de humor. Cineva i-a replicat, dezamăgit: „Să la ce le-ar servi humorul?”. O societate, ca și un individ, care refuză să se confrunte cu propriu-ții trecut, să-și analizeze erorile, este condamnată, să le retrăiască. Să totuși, noi nu înțeâmnam să ne discețăm eșecurile. Să simțim incapabili să trăiem vreodată adevărata invățămintă?

Traducere din limba franceză
de AL. CIOLAN



Redacție: Anton Burtea, Călin Serofimovici (secretariat), Dan Florescu (tehnoredactor), Emanuel Pârvu, Ovidiu Bogdan (fotoreporter), Mariana Dinu, Radu Dobândă, Mihai Gherman, Ileana Micu (corector), Nicolae Baltă, Laurențiu Constantinescu, Marina Mezel, Alina Mungiu, Anca Olărescu, Dan Oprescu, Horatiu Pepine, Andreea Pora, Sorin Faur (redactori), Dan Pavel (șef secție social-politic), Rodica Palade (șef secție actualități), Bogdan Ghîu (șef secție cultură), Teodor Șugar (secretar general de redacție), Gabriela Adameșteanu (redactor șef adjuncță), Stelian Tănose (redactor șef).

Adresa redacției: Calea Victoriei 120, telefon 14 17 76, telefax 14 15 25. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic București.

16 pagini - 6 lei